

TILLADELSE TIL RÅSTOFINDVINDING VED KLIPPELØKKEN STENBRUD

27. November 2015

Bornholms Regionskommune
Teknik & Miljø
J.nr.: 01.09.00P19-0046

Ansøger og indvinder:
Zurface A/S
Vindmøllevej 45
2300 København S

CVR-nr: 33590555
Tlf.: 70101066
Fax: 32545355
Mail: ter@zurface.dk

Rettigheder:
Zurface Rettigheder Aps
Cvr-nr: 35401199

Indhold

1. Læsevejledning.....	3
2. Indledning.....	3
3. Tilladelse til råstofindvinding.....	4
4. Vandafledning og grundvandssænkning.....	6
5. Udledning af vand til recipient.....	7
6. Naturforhold.....	8
7. Vilkår efter råstofloven.....	8
Brydningsrettens omfang og afgrænsning.....	8
8. Brydnings- og efterbehandlingsplan.....	9
Retningslinjer for efterbehandling.....	9
9. Lager og arbejdsområde.....	11

10. Støjreduktion og visuel afskærmning.	11
11. Overjord og muld.	11
12. Sikkerhedsstillelse.	11
13. Vejadgang	12
14. Arkæologi og fortidsminder	12
15. Arbejdstider.	12
16. Miljøvilkår.	13
Støj	13
Lavfrekvent støj og infralyd	14
Sprængninger	15
Vibrationer	15
Støv	16
Affald	16
17. Bestemmelser efter råstofloven.	17
18. Bestemmelser efter anden lovgivning.	18
Vandforsyningsloven	18
Naturbeskyttelsesloven	18
Museumsloven	18
Randzonenloven	18
19. Offentliggørelse og klageprocedure.	19
Redegørelse	20
1. Ansøgningens indhold	21
2. Tidligere tilladelse	21
3. Beliggenhed og planforhold	21

4. Terrænforhold og indvindingsdybde	21
5. Drikkevandsinteresser	22
6. Grundvand og overfladevand	22
Bortledning af overfladevand.....	22
Grundvandsmæssig baggrund og forudsætninger.....	22
Indledning.....	22
Drikkevandsinteresser ved Klippeløkken.....	23
Påvirkning af søer og åer	25
7. Naturforhold	28
8. Landskab og efterbehandling.....	29
9. Nationalt Geologisk Interesseområde.....	29
10. Fredninger	29
11. Transport til og fra området	30
12. Miljøforhold	30
Støj, vibrationer og støv	30
Andre anlæg	30
Brændstof og tanke	30
Jordforureningsmæssige forhold	31
13. Sikkerhedsstillelse.....	31
14. Proces	31
15. Høring af myndigheder, naboer og andre interessenter.....	32
Indkomne høringssvar under forhøringen.....	32
Indkomne høringssvar under partshøring af udkast.....	34
16. Bilag	34

1. Læsevejledning

Nærværende dokument er opbygget af to hoved dele, samt nogle bilag.

Den første del er den egentlige råstoftilladelse, som indeholder de vilkår og andre lovmæssige forhold, som skal overholdes af indvinder.

Den anden del er redegørelsen som er en beskrivelse af processen fra ansøgningen blev modtaget til den endelige tilladelse bliver annonceret, samt diverse baggrundsstof og bilag. Høringssvarene, som er indkommet under høringsperioderne og som har bidraget til det færdige resultat, kan læses i deres fulde længde i redegørelsens afsnit 15.

2. Indledning.

Zurface a/s ved Torben Enøe Rasmussen har d. 24. juni 2015 søgt Bornholms Regionskommune om fortsat tilladelse til indvinding granit på et ca. 12 ha stort areal beliggende på matr. 26c Knudsker, Almegårdsvej 16, 3700 Rønne, Bornholms Regionskommune. Arealerne som skal efterbehandles fremgår af efterbehandlingsplanen (bilag A). Det ansøgte areal er identisk med det areal, som der tidligere er meddelt tilladelse til. Der ansøges om en indvindingsmængde på maksimalt 30.000 m³/år svarende til den eksisterende. Der vil hovedsageligt være tale om produktion af bloksten samt af chaussesten, brosten og kantsten. Ros oplagres i bruddet og bortkøres til nedknusning i det nærliggende Stubbeløkken Stenbrud, som det har været tilfældet igennem mange år.

Araelejer.

Det ansøgte areal ejes af NCC Roads a/s og ansøger.

Råstoftilladelse

Erhvervsmæssig råstofindvinding kræver en tilladelse efter råstoflovens¹ § 7 stk.1. Tilladelsen udstedes af Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø.

VVM

Da råstofindvinding fra åbne brud findes på VVM bekendtgørelsens² bilag 2 stk. 2a. skal det ansøgte VVM-screenes for at vurdere om det vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet.

Der er gennemført en VVM-screening af det ansøgte, som viste at den fortsatte aktivitet i stenbruddet, ikke må antages at medføre en væsentlig påvirkning af miljøet. Denne afgørelse offentliggøres sammen med nærværende råstoftilladelse og er vedhæftet som bilag B.

Klage.

Vurderingen om påvirkningen af miljøet er foretaget efter planlovens § 11g og kapitel 3 i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1510 af 15. december 2010.

Enhver med retlig interesse i sagens udfald kan klage over afgørelsen efter planloven (VVM-screeningen).

Afgørelsen om at det ansøgte ikke er omfattet af VVM-pligt findes som bilag B, og er desuden beskrevet i afsnit 1.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 657 af 27. maj 2013. Lov om råstoffer (Råstofloven)

² Bekendtgørelse nr. 1510 af 15/12 2010. Bek. om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning

Andre tilladelser

Grundvandssænkning og udledning

Det ansøgte kræver tilladelse til grundvandssænkning efter Vandforsyningsloven § 26. Dette er beskrevet nærmere i afsnit 4.

Der er tillige givet tilladelse til udledning af 45.000 m³ vand. Vandet vil blive udledt til Kaolinsøen vest for stenbruddet via en grøft som hidtil. Dette er behandlet i afsnit 5

Høringsperioder

Ansøgning, kortbilag og Teknik & Miljø beskrivelse af det ansøgte har været i forhøring fra d. 28. juli til d. 19. august 2015. Der indkom et høringssvar fra Dansk Klatreforbund under forhøringen.

Afsenderne af dette, har fået et skriftligt svar. Ansøger og dernæst lodsejer har modtaget et udkast af råstoftilladelsen til gennemlæsning. Ansøger i perioden 9. - 23. oktober 2015, ejer i perioden den 28. oktober – 16. november 2015. De indkomne svar er gengivet i redegørelsens afsnit 15.

3. Tilladelse til råstofindvinding.

Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø giver hermed tilladelse i henhold til § 7 stk. 1 i Råstofloven til indvinding af granit på et ca. 12 ha stort areal med ovennævnte beliggenhed. Arealerne som skal efterbehandles efter endt indvinding er det arbejds- og brydningsområde som fremgår af Kortbilag 2.

Tilladelsen er gældende i 10 år fra d. 27. november 2015 til d. 27. november 2025. Hvis indvinding ikke er startet inden 3 år fra den dag tilladelsen er meddelt, bortfalder den. Tilladelsen bortfalder ligeledes, hvis den ikke har været udnyttet i 3 år i træk, jf. råstoflovens § 10 stk. 7.

Vilkår for indvindingen er fastsat i medfør af råstoflovens § 10.

Evt. muldafrømning samt brydning må dog ikke igangsættes, før følgende betingelser er opfyldt:

- Området, hvor indvindingen skal ske, skal være tydeligt afsat i marken, efter nærmere aftale med Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø.
- Jf. Lov om registrering af ledningsejere³ § 9 skal enhver, der erhvervsmæssigt udfører gravearbejder, indhente oplysninger fra ledningsejerregistret om, hvilke ledningsejere der ejer ledninger i brydningsområdet. De nødvendige ledningsoplysninger skal være indhentet, inden gravearbejdet påbegyndes, og gravearbejdet skal tilrettelægges og udføres under hensyntagen til de indhentede oplysninger.
- Det skal sikres, at ledningsejere der måtte have kabler eller lignende, nedgravet i arealerne er hørt, inden arbejdet med jordafrømning påbegyndes. Kabler eller andet der skal flyttes, aftales mellem den respektive ledningsejer og indvinder, og omlægning betales af indvinder.
- Bornholms Museum skal informeres senest 4 uger inden der afrømmes muld og overjord i de enkelte etaper med henblik på aftale om evt. arkæologiske forundersøgelser.

³ lovbek. nr. 578 af 6. juni 2011. Lov om registrering af ledningsejere

- En gang om året skal den totalt udledte vandmængde indberettes til Teknik & Miljø. Der skal måles løbende.
- Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø skal have sikkerhed i form af garanti fra pengeinstitut eller kaufionsforsikring. Størrelse af sikkerhedsstillelsen beregnes af Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø, på grundlag af brydning- og efterbehandlingsplan (bilag A) som er godkendt af Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø.
- Klagefristen skal være udløbet. Hvis der er indgivet en klage skal den opsættende virkning være ophævet eller klagesagen være afgjort ved Natur- og Miljøklagenævnet, inden tilladelsen kan udnyttes.
- Når afgørelsen er endelig, foranlediger Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø, at deklARATION med vilkår om efterbehandling tinglyses på ejendommen. Afgiften til tinglysning (jævnfør den aktuelle takst) betales i henhold til råstoflovens § 10, stk. 6 af ejendommens ejer. Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø vil opkræve afgiften hos ansøger, når tinglysning af deklARATION er foretaget.

I tilladelsen til indvinding af råstoffer, er der lagt vægt på:

- At arealet er beliggende inden for et regionalt råstofindvindingsområde i henhold til Råstofplan for Bornholms Regionskommune 2012-2024.
- At den udarbejdede VVM-screening ikke har påvist væsentlige virkninger på miljøet ved en fortsat brydningsaktivitet i området.
- Der er i nærværende tilladelse, med baggrund i Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier for støj⁴ samt svenske standard for vibrationer⁵, stillet vilkår om overholdelse af gældende støjkrav, begrænsning af vibrationer m.v. Derfor vurderes det at støjniveauet samt vibrationsniveauet m.v. kan begrænses til et niveau som ikke virker generende på størstedelen af befolkningen.
- På længere sigt vil området være et aktiv for rekreative friluftaktiviteter for såvel lokalbefolkningen som turister. Efterbehandling til naturformål vurderes derfor på lang sigt at rumme positive effekter i forhold til befolkningens sundhed.
- Vurderingen er at vegetationen i den aktive periode kun vil blive berørt i meget begrænset omfang, da aktiviteten alene udvides i dybden. Den aktive periode vil ikke virke negativt på botanikken. I takt med at indvindingen flytter sig, vil vegetationen ligeledes forskyde sig. Dyrelivet vil i den aktive periode ikke ændre sig væsentligt i området. Der vil langsomt ske en forskydning til områder i den ikke aktive del af bruddet. Efter brydningens ophør vil der ske en positiv udvikling af området for dyrelivet. Fugle, frøer, og ikke mindst flagermusene vil få en større vandoverflade at jage på når pumpningen ophører og det tilløbende overfladevand efterhånden kommer til at danne en sø i bunden af bruddet.

⁴ Miljøstyrelsen har udgivet vejledninger om grænseværdier for støj og om måling og beregning af støj (Miljøstyrelsens vejledning nr. 6/1984 og nr. 5/1993).

⁵ Svensk standard SS4604866:2011 Vibration och stöt - Riktvärden för sprängningsinducerade vibrationer i byggnader.

- Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø har vurderet, at projektet ikke vil medføre en væsentlig negativ belastning af flora eller fauna i området.
- Der vil ske en påvirkning af landskabet, men da det er et eksisterende brud, hvor der brydes indenfor de eksisterende rammer, vurderes det ikke at have stor betydning for æstetiske landskabstræk. Der er udarbejdet en efterbehandlingsplan der imødeser dette (jf. afsnit 6.2 og bilag A).
Efter endt brydning vil området blive omdannet til rekreativt naturområde med en naturlig sø, samt et stiforløb omkring søen.⁴
- Klippeløkken Stenbrud er udpeget til National Geologisk Interesseområde 197a. Stenbruddet er en værdifuld lokalitet, hvor det er muligt detaljeret at studere Rønne Granitten og dens pegmatitiske og aplitiske årer. Så længe brydningen fortsætter, vil der hele tiden fremkomme friske flader i Rønne Granitten.

Tilladelsen er givet efter §§ 7 og 10 i råstofloven .

Klage.

Alle, der må antages at have en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, kan klage over tilladelsen efter råstofloven. Eventuelle klager behandles af Natur- og Miljøklagenævnet efter reglerne i råstofloven.

Klageprocedure er beskrevet i afsnit 10.

4. Vandafledning og grundvandssænkning.

Ansøgning

I forbindelse med ansøgning om råstof-tilladelse er der søgt om tilladelse til fortsat at aflede vand fra brydningsområdet.

Vandet pumpes fra sø i den dybeste del af brydningsområdet og sker efter behov, således at de områder, hvor der arbejdes, kan holdes fri for vand. Afledningsbehovet ventes fortsat at andrage ca. 45.000 m³ pr. år. Vandet ledes via en grøft ud i Kaolinsøen beliggende vest-sydvest for brydningsområdet. Da der er tale om et eksisterende forhold, som har været praksis i mange år, vil fortsat udledning af vand til søen som hidtil, ikke betyde en ændring af tilstanden i søen.

Tilladelse til grundvandssænkning

Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø giver hermed tilladelse til sænkning af grundvandsstanden ved Klippeløkken Stenbrud.

Tilladelsen er givet i medfør af Vandforsyningslovens § 26.

Tilladelsen følger tilladelsen til råstof-indvinding og skal således fornys og eventuelt revideres om 10 år.

Forhold til drikkevandsinteresser

Området er uegnet til indvinding af drikkevand, og grundvandssænkningen vil ikke have betydning for drikkevandsinteresser, se også redegørelsens afsnit 5.

Forhold til beskyttet overfladevand

Grundvandssænkningen ventes ikke at påvirke søer og åer omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3, se redegørelsens afsnit 6 for uddybning.

Praktiske forhold

Vandet oppumpes fra den dybeste del af bruddet. Da sænkningen anses for uproblematisk, sættes der ikke en fast kote for grundvandsstanden, sænkningen, (pumpesumpen) skal blot ikke være over 3 meter lavere end terrænet i bruddet.

Retningslinjer for den øvrige håndtering af vandet fremgår af udledningstilladelsen.

Forbehold

Tilladelsen kan ændres eller ophæves uden erstatning, hvis forudsætningerne viser sig forkerte eller ændres væsentligt. F.eks. hvis der viser sig utilsigtede ændringer i nærliggende vådområders (primært Kaolinsøen) vandspejlskote, vandkemi, flora eller fauna eller lignende.

Erstatning

Den der har fordel af en grundvandssænkning er erstatningsansvarlig, hvis der sker skader på naboejendomme m.v., jvf. Vandforsyningslovens § 28.

Klage

Kommunens afgørelse efter Vandforsyningslovens § 26 kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af andre myndigheder og af enhver med personlig væsentlig interesse i sagens udfald.

Interesseorganisationer er ikke klageberettigede, jvf. Vandforsyningslovens kapitel 13.

Klageprocedure er beskrevet i afsnit 10.

5. Udledning af vand til recipient.

Tilladelse til afledning af vand fra klippeløkken

I forbindelse med ansøgning om fornyet tilladelse til granitindvinding i Klippeløkken Granitbrud, er der ansøgt om tilladelse til fortsat at udlede overskydende vand fra bruddet til en eksisterende grøft vest for bruddet. Denne grøft ligger opstrøms for Kaolinsøen, hvorfor det må forventes, at vandet ledes hertil. Granitbruddet ligger på matr. nr. 26c, Knudsker på Almegårdsvej 16, 3700 Rønne. For at holde bruddet tørt, vurderes det, at der årligt skal bortledes maksimalt 45.000 m³ vand. Vandet opstår overvejende som nedbør og delvis indtrængende grundvand, og antages at have en kvalitet, der svarer til almindeligt overfladevand.

Vandet pumpes fra det dybeste bassin 1 til bassin 2 og herfra til sedimentationsbassinnet på kanten. Bassin 1 er ca. 200-300 m² stort og ca. 2 m dybt. Bassin 2 er ca. 500-600 m² stort og ca. 2 m dybt. Sedimentationsbassinnet på kanten er ca. 50 m² stort. Dybden kendes ikke. Det skønnes at der pumpes gennemsnitligt 10 timer pr. uge.

Recipientsøen, Kaolinsøen er vejledende § 3 beskyttet, hvilket bl.a. betyder, at der ikke uden tilladelse må ske ændringer i søens tilstand. Der er tale om fortsættelse af en eksisterende udledning, der har været praksis i mange år, og Teknik & Miljø vurderer, at fortsat udledning af vand til søen i mængder som hidtil og på nedenstående vilkår ikke vil påvirke tilstanden i væsentlig grad. Med henblik på beskyttelse af padder og andet dyreliv i stenbruddet stilles der krav om, at vandindtaget forsynes med en trådkurv e.l. Det skal endvidere sikres, at der ikke tilføres søen sand og andet partikulært materiale.

Der gives således tilladelse som ansøgt på følgende vilkår:

1. Vandindtaget til pumpen skal forsynes med en trådkurv, fiberdug e.l. med en maksimal maskestørrelse på 10 mm.
2. Oppumpningen skal ske på en sådan måde, at der ikke suges sand og andre partikler med op.
3. Der må ikke udledes andet vand end det, der pumpes op fra stenbruddet.
4. I tilfælde af olieuheld i bruddet eller anden forurening af vandet, skal oppumpningen standses indtil forureningen er ophørt og udbedret.
5. I tilfælde af enhver form for forurening af vandet skal tilsynsmyndigheden orienteres hurtigst muligt.

Klage

Tilladelsen er givet i henhold til kapitel 7 i bekendtgørelse 1448 af 11.12.2007 om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4.

Tilladelsen kan ikke påklages til anden administrativ myndighed, jfr. bekendtgørelsens § 13 stk. 3.

6. Naturforhold

Teknik og Miljø har i forbindelse med sagsbehandlingen konstateret, at der inden for råstoftilladelsens område er udpeget en sø som vejledende beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Dette er en fejl, da søer i aktive råstofgrave er undtaget fra denne bestemmelse og beskyttelse efter § 3 først kan finde sted når efterbehandlingen er afsluttet og godkendt af råstofmyndigheden. Desuden er der ingen sø på stedet i dag.

Med henblik på beskyttelse af eventuelt forekommende padde og andet dyreliv, er der i tilladelsen til oppumpning og udledning (afsnit x) stillet vilkår om at vandindtaget ved pumpning fra søerne forsynes med en trådkurv eller lignende som begrænser opsugning af padde og lign fra søen i forbindelse med pumpningen.

Teknik & Miljø har ingen registreringer af Bilag IV-arter i bruddet, men ansøger har oplyst at man har observeret grønbroget tudse i bruddet i 2012. Tidligere registreringer fra området omkring stenbruddet, samt fra Kaolinsøen er beskrevet i redegørelsens afsnit 8. Da der er tale om en fortsættelse af en eksisterende aktivitet, vurderes der heller ikke at ske nogen væsentlig påvirkning på potentielt forekommende Bilag IV-arter eller på områdets potentiale som levested for Bilag IV-arter. Teknik og Miljø er ikke bekendt med, at der er registreret andre rødlistearter i bruddet eller ved Kaolinsøen. Da den hydrauliske kontakt imellem granitbruddet og nærliggende vandhuller og søer antages at være minimal, vurderes der ikke at være nogen negativ påvirkning på vådområder i nærområdet eller på de omtalte Bilag IV-arter fra den fortsatte aktivitet i stenbruddet. Denne vurdering er betinget af, at vandindtaget ved pumpning fra søerne forsynes med en trådkurv eller lignende med en maksimal maskestørrelse på 10 mm med henblik på beskyttelse af eventuelt forekommende padde og andet dyreliv i søerne i området.

I redegørelsens afsnit 8 er naturforholdene mere uddybende beskrevet.

7. Vilkår efter råstofloven

Brydningsrettens omfang og afgrænsning.

1. Indvinding af granit kan finde sted inden for det på kortbilaget (kortbilag 2) viste indvindingsområde.

2. Brydningen skal følge brydnings- og efterbehandlingsplanen (bilag A):
3. Der må ikke indvindes nærmere end 10 meter fra naboskel.
4. Der må ikke brydes nærmere Almegårdsvejen end der er på tilladelsens ikrafttrædelsesdato.
5. Ved påbegyndelsen af brydningen i området skal der tages hensyn til efterbehandlingsprofilerne som beskrevet i brydnings- og efterbehandlingsplanen (bilag A). Der brydes således ikke længere ud mod matrikelgrænsen end, at der efterfølgende er plads til den planlagte efterbehandling.
6. Der skal skiltes eller afspærres på behørig vis, mod arealer, hvor der er offentlig adgang, samt mod Almegårdsvejen, således at publikum bliver advaret mod fare, for nedstyrtning i brydningsområdet.
7. Den maksimale indvindingsdybde er planlagt til 75 m. under terræn (kote -19 til -15), svarende til den gældende tilladelse.
8. Indvindingen skal tilrettelægges på en sådan måde, at brudvæggene er stabile og ikke frembyder fare for nedstyrtning af granitblokke.
9. Der må højst indvindes 30.000m³ fast klippe pr år.
10. Råstoffer skal oparbejdes bedst muligt i forhold til deres kvalitet.
11. Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø kan fastsætte yderligere vilkår, eller foretage ændringer af allerede stillede vilkår, såfremt det på et senere tidspunkt måtte vise sig nødvendigt af hensyn til opfyldelsen af råstoflovens formålsbestemmelser.

8. Brydnings- og efterbehandlingsplan.

1. Indvindingen skal følge de retningslinjer som er angivet i afsnit 7 samt den brydnings- og efterbehandlingsplan (bilag A) som er godkendt af Teknik & Miljø.
2. Ændres brydningsplanen og/eller efterbehandlingsplanen væsentligt, skal dette godkendes af Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø inden den gældende plan fraviges.

Retningslinjer for efterbehandling

1. Brydnings- og efterbehandlingsplanen skal følges af indvinderen og ejeren, medmindre andet er aftalt og ændringsforslag godkendt af Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø.
2. Efterbehandlingsplanen er vedlagt denne tilladelse som bilag A.
3. Arealet skal efterbehandles til naturområde samt rekreativ anvendelse, som angivet i brydnings- og efterbehandlingsplanen.
4. Det efterbehandlede område vil bl.a. indeholde en stor sø.

- Søen skal udformes så den passer bedst muligt i terrænet.
 - Muldjord må ikke udlægges indenfor en zone af 20 meter fra søbredden og må ikke komme under grundvandsspejlet.
5. Der skal tages hensyn til muligt forekommende Bilag IV-arter ved efterbehandlingen, så disse kan sikres gode levesteder. Det skal f.eks. sikres, at der vil være områder med vand til f.eks. grønbroget tudse, og at f.eks. sydvendte skrænter, hvor markfirbenet kan trives, bevares uden jordpåfyldning.
 6. Landskabeligt og geologisk værdifulde profiler kan af Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø kræves bevaret synlige og må ikke dækkes af jord eller andet. Dette skal aftales nærmere med Teknik & Miljø forud for påbegyndelse af efterbehandlingen.
 7. Klippevægge/skrænter skal afsluttes i form og harmoni med omgivelserne.
 8. Sten, ros og bundsikringsmateriale der efterlades i bruddet efter endt indvinding skal placeres i bunden af bruddet og ikke i større mængder end at det er dækket af mindst 3 meter vand i den kommende sø. Den gamle stenbunke i det vestlige område kan dog fortsat efterlades.
 9. En evt. revidering af efterbehandlingsplanen skal godkendes af Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø inden den gældende plan må fraviges.
 10. Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø kan til enhver tid kræve en ajourført plan til godkendelse, hvis indvindingen og/eller efterbehandlingen ønskes ændret i forhold til den plan der allerede er godkendt.
 - Til brug for ajourføring kan Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø kræve et nivellement og en opmåling af arealet, udført af en landinspektør.
 11. Granitvægge skal afsluttes i etaper, og på en sådan måde, at der ikke er umiddelbar mulighed for nedstyrtning af granitblokke.
 12. Kanten af stenbruddet/toppen af klippevæggene skal efter endt brydning være markeret af store granitblokke eller lignende, for på den måde at minimere risikoen for nedstyrtning for de besøgende. Dette er nærmere beskrevet i brydnings- og efterbehandlingsplanen (bilag A).
 - Det skal sikres at granitblokke er placeret således og i så stor afstand fra kanten, at der ikke er umiddelbar risiko for nedstyrtning.
 13. Al efterbehandling skal være afsluttet senest 2 år efter indvindingen er afsluttet.
 14. Når efterbehandlingen er slut, skal alle bygninger, produktionsanlæg, eventuelle afstivninger af klippeskrænter og installationer m.v. være fjernet fra arealerne. Bygningsfundamenter af beton skal være opgravet og fjernet. Tilsvarende skal eventuelt anvendt bundsikringsmateriale og vejbelægning som tegl, beton eller lignende være gravet op af arbejdsveje m.v. og fjernet fra arealerne.
 - Det skal sikres at klippeskrænter fortsat er stabile efter at eventuelle afstivninger m.v. er fjernet.

9. Lager og arbejdsområde.

Transport, oparbejdning og lagring af granit kan finde sted inden for det tilladte indvindings- og arbejdsområde. Mellemlagring af stenprodukter skal begrænses mest muligt for at mindske støj- og støvgener.

10. Støjreduktion og visuel afskærmning.

Der må ikke uden tilladelse fra Teknik & Miljø etableres yderligere støjvolde. Jordvolde samt træbeplantning mod nord må ikke uden forudgående aftale med Teknik & Miljø fjernes eller ændres væsentligt.

11. Overjord og muld.

1. Indvindingsstilladelsen giver tilladelse til granitindvinding samt salg af overskydende muld og overjord, såfremt denne ikke skal anvendes ved efterbehandlingen.
2. Bornholms Museum skal informeres senest 4 uger inden der afrømmes muld og overjord i de enkelte etaper med henblik på aftale om evt. arkæologiske forundersøgelser.

12. Sikkerhedsstillelse

1. Der skal overfor Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø stilles sikkerhed i form af en garanti fra et pengeinstitut eller kautionsforsikring. Sikkerhedens størrelse er beregnet af Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø, ud fra den godkendte brydnings- og efterbehandlingsplan. Tilladelsen giver ikke ret til at begynde indvindingen, før den krævede sikkerhed er stillet.
2. Garantien fra pengeinstitut eller kautionsforsikring skal være i form af depositum, bankgaranti, kautionsforsikring eller lignende. Sikkerheden må ikke være tidsbegrænset. Sikkerheden vil ikke blive frigivet af Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø, før efterbehandlingsarbejdet er tilendebragt og godkendt.
3. Pengeinstitut eller kautionsforsikring skal pristalsregulere garantien automatisk en gang om året med Danmarks Statistiks pristal for jordarbejder m.v. og med den aktuelle dato som udgangspunkt af hovedstolen og opsummeringen af de enkelte års tillæg.
4. Garantien størrelse er beregnet af Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø i forbindelse med godkendelse af brydnings- og efterbehandlingsplanen og er et overslag over, hvad det vil koste at lade efterbehandlingsarbejderne udføres af en fremmed entreprenør.
5. Ved beregning af garantiens størrelse er det forudsat, at efterbehandlingen foregår på den måde, som det er aftalt i forbindelse med udarbejdelse af efterbehandlingsplanen.
6. Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø kan til enhver tid ændre garantiens størrelse, hvis forudsætningerne for beregningen ændres. Hvis der indvindes eller skråningerne efterbehandles på en anden måde, vil garantien kunne afvige fra den beregnede, hvorfor Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø skal have besked, hvis brydningen eller efterbehandlingen ønskes foretaget på en anden måde end forudsat.

7. Såfremt dele af området er efterbehandlet og kan godkendes af Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø, kan sikkerhedsstillingen nedsættes efter en fornyet beregning.
8. Størrelsen af sikkerhedsstillingen er bl.a. beregnet ud fra det størst mulige åbne areal.

13. Vejadgang

1. Den eksisterende adgangsvej til bruddet via Almegårdsvej 16 forudsættes fortsat anvendt. Såfremt der sker ændring af overkørsel til offentlig vej, skal dette først aftales med og godkendes af Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø, Vejafdelingen.
2. Eventuel skiltning skal ske efter gældende regler.

14. Arkæologi og fortidsminder

1. Bornholms Museum skal informeres senest 4 uger inden der afrømmes muld og overjord i de enkelte etaper med henblik på aftale om evt. arkæologiske forundersøgelser.
2. Ved gravearbejde kan firmaet støde på fortidsminder, for eksempel bopladser og gravpladser, der ofte giver sig til kende i form af stenlægninger, potteskår, knogler, trækulsholdig jord eller lignende. Arbejdet skal omgående indstilles i det omfang, det berører fortidsmindet. Fundet skal straks anmeldes efter museumslovens § 27.

Anmeldelsen skal ske til Bornholms Museum.

15. Arbejdstider

1. Den daglige driftstid, for egentlig produktion er:

Mandag til fredag	07.00-17.00	Helligdage undtaget
Lørdag	08.00-14.00	

2. Materialeudlevering samt kørsel i området.

Der kan ske udlevering, kørsel og læsning i området:

Mandag-fredag	07.00-17.00
Lørdag	08.00-14.00

3. Der kan i ganske særlige tilfælde være behov for forlænget arbejdstid uden for ovennævnte tidsrum. Dette kan ske på hverdage fra 06-07 og 17-19, som det har været tilladt under den seneste tilladelsesperiode.

4. Sprængninger samt sprætninger⁶

Sprængninger i klippevæg samt sprætning kan kun ske mandag – fredag (helligdage undtaget) inden for normal arbejdstid.

Sprængninger skal ske i henhold til Zuraface's sikkerhedsinstruks. Sikkerhedsinstruksen angiver de mandskabs og materielmæssige sikkerhedsforhold, lovgivningen tilsiger, som skal efterleves ved sprængninger. Myndighed på dette område er arbejdstilsynet.

Der skal føres journal over alle sprængninger (jf. afsnit 4.10.).

16. Miljøvilkår

Støj

1. Virksomhedens bidrag til det eksterne støjniveau - må ved nærmeste boligens udendørs opholdsarealer, gårdspladser o. lign. ikke overstige nedenstående grænseværdier⁷:

Mandag-fredag kl. 07.00-18.00, lørdag kl. 07.00-14.00	Mandag-fredag kl. 18.00-22.00, lørdag kl. 14.00-22.00, søn- og helligdage kl. 07-22	Alle dage kl. 22.00-07.00
55 dB (A)	45 dB (A)	40 dB (A)

2. Maksimalværdien af støjniveauet i perioden kl. 22.00 - 7.00 må ikke overstige 40 dB (A).
3. Støjniveauet skal være målt efter retningslinjerne i Miljøstyrelsens vejledning nr. 6/1984 eller beregnet efter retningslinjerne i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1993 - og angivet som det ækvivalente, korrigerede lydniveau i dB (A).
4. Såfremt der fremkommer klager over støjgener fra virksomheden, eller tilsynsmyndigheden af anden grund finder det nødvendigt, skal virksomheden på tilsynsmyndighedens forlangende lade udføre målinger eller beregninger af støjniveauet efter de retningslinjer, som er angivet i Miljøstyrelsens ovennævnte vejledning. Tilsynsmyndigheden skal altid vurdere om klagen er berettiget inden der kræves støjmålinger.
5. Alle udgifter hertil afholdes af virksomheden.
6. Målinger eller beregninger skal udføres af akkrediteret målefirma, som er omfattet af miljøstyrelsens godkendelsesordning for støjlaboratorier, eller certificeringsordning under DANAK og som opfylder kravene i relevante vejledninger fra Miljøstyrelsen til Ekstern støj fra Virksomheder.

⁶ Neddeling af allerede udspærte klippeblokke.

⁷ Miljøstyrelsen har udgivet vejledninger om grænseværdier for støj og om måling og beregning af støj (Miljøstyrelsens vejledning nr. 6/1984 og nr. 5/1993).

7. Støjmålinger eller beregning kan højst forlanges én gang årligt.
8. Målingerne eller beregningerne skal ske efter den på tidspunktet gældende vejledning fra Miljøstyrelsen. Det skal aftales med Teknik & Miljø, hvor der skal måles.
9. Hvis målingerne eller beregningerne viser, at støjen overskrider grænserne i ovenstående vilkår, skal brugeren sørge for, at der bliver foretaget støjdæmpende foranstaltninger. Nye målinger eller beregninger skal kunne dokumentere, at vilkåret overholdes.
10. (Støjen kan f.eks. dæmpes ved at indkapsle eller beklæde maskindele med gummi. Jordvolde kan skærme for støjen, eller maskinerne kan flyttes til et andet sted i graven).
11. Eventuelle støjvolde må kun etableres efter forudgående aftale med Teknik & Miljø og skal fjernes senest når området efterbehandles.

Lavfrekvent støj og infralyd

1. Driften af virksomheden må ikke medføre, at den målte værdi af virksomhedens bidrag til støjen, målt indendørs i de berørte bygninger, overstiger følgende grænser⁸:

Anvendelse	A-vægtet lydtrykniveau (10-160 Hz), dB	G-vægtet infralydniveau dB
Beboelsesrum, herunder i børneinst., fritidsboliger og lign.		85
Aften/nat (kl. 18-07)	20	85
Dag (kl. 07-18)	25	
Kontorer, undervisningslokaler og andre lignende støjfølsomme rum	30	85
Øvrige rum i virksomheder	35	90

Tabel 1. Grænseværdier for lavfrekvent støj og infralyd (dB re 20 Pa). Grænseværdierne gælder for ækvivalentniveauet over et måletidsrum på 10 minutter, hvor støjen er kraftigst. I tilfælde, hvor støjen er impulsagtig reduceres de anførte grænser med 5

2. Virksomheden skal efter nærmere aftale med tilsynsmyndigheden dokumentere, at grænseværdierne i tabel 1 er overholdt. Dokumentationens sker ved fremsendelse af skriftlig rapport over målinger og beregninger til tilsynsmyndigheden.
3. Efterfølgende skal virksomheden på forlangende fra og efter nærmere aftale med tilsynsmyndigheden lade udføre målinger og beregninger til dokumentation af, at grænseværdierne i tabel 1 er overholdt. Hvis målingerne viser, at den lavfrekvente støj er for stor, skal den dæmpes. Derefter skal der laves nye målinger, som dokumenterer, at grænseværdierne i Tabel 1 kan overholdes.
4. Måling, rapportering og anden dokumentation skal ske i overensstemmelse med retningslinierne i afsnit 3 (lavfrekvent støj og infralyd) i "Orientering fra Miljøstyrelsen", nr. 9, 1997 om

⁸ For eventuelle kontorer og tilsvarende lokaler, hvor der foregår følsomme aktiviteter i virksomheder, gælder grænseværdien Law = 80 dB.

lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer i eksternt miljø, af et laboratorium der er godkendt af Miljøstyrelsen til at udføre "Miljømåling - eksternt støj".

5. Grænseværdierne for lavfrekvent støj i tabel 1 anses for overholdt, når et konkret måleresultat, uden tillæg eller fradrag for målingens ubestemthed, er lig med eller under den pågældende grænse.

Sprængninger

1. Sprængning af klippevæg må kun foretages mandag-fredag inden for normal arbejdstid og tilstræbes på faste ugedage og på tidspunkter, hvor støjen generer naboer mindst muligt. Der skal føres journal over samtlige sprængninger af klippevæg, indeholdende oplysninger om tidspunkter, antal delladninger, mængder og art af sprængstof, samt den aktuelle vindretning og vindstyrke. Sprængninger skal udføres i overensstemmelse med virksomhedens sprængningsinstruks, som detaljeret beskriver fremgangsmåder for sprængninger og som skal sikre at ingen personer befinder sig inden for sikkerhedszonen og om varsling før sprængninger mm.
2. Opbevaring af sprængstof, krudt og tændsatser skal altid ske i overensstemmelse med gældende lovgivning og retningslinjer af bl.a. Beredskabstyrelsen og politiet.

Vibrationer

1. Virksomheden skal, hvis tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, lade foretage orienterende vibrationsovervågning på de nærmeste naboers belastede bygningsfundamenter, og om nødvendigt herefter fortsætte en løbende vibrationsmåling. Med hensyn til målemetoder henvises til svenske standarder⁹.
2. For den enkelte måling skal registreres dato, klokkeslæt, sprængningssted, ladningsstørrelse, målested og topværdi af svingningshastighed i lodret retning, samt den aktuelle vindretning, samt vindstyrke.
3. I tilfælde af krav om løbende vibrationsmålinger skal udskrift af måledata foreligge på virksomheden i mindst 3 år som let tilgængelig lagerbestandig dokumentation og data skal kvartalsvis rapporteres til tilsynsmyndigheden. Endvidere skal der udarbejdes instruks for afprøvning, vedligeholdelse og kalibrering af de anvendte måleinstrumenter. Kopi heraf skal sendes til tilsynsmyndigheden.
4. Der skal føres journal over alle sprængninger og sprætninger. I journalen skal registreres dato, klokkeslæt, sprængningssted, ladningsstørrelse, målested samt vindstyrke og vindretning.
5. Vibrationsniveauet må ikke overskride følgende værdier:

Anvendelse	Vægtet accelerationsniveau, L_{aw} i dB
Boliger i boligområder (hele døgnet)	75
Boliger i blandet bolig/erhvervsområder kl. 18-7	
Børneinstitutioner og lignende	

⁹ Svensk standard SS 4604866:2011, 3. udgave, udgivet d. 28. september 2011.

Boliger i blandet bolig/erhvervsområder kl. 7-18	80
Kontorer, undervisningslokaler	
Erhvervsbebyggelse	85

Tabel 2 Tabel 2. Grænseværdier for vibrationsniveau. Grænsen for netop mærkbare vibrationer er sædvanligvis $L_{wv} = 71-75$ dB

6. Ved sprængninger i bruddet samt ved sprætninger, må vibrationspåvirkningen af omkringliggende bygninger uden for virksomhedens område ikke overstige 7 mm/s.
7. Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø kan i den forbindelse kræve at der opsættes vibrationsmålere for at kontrollere at de stillede vilkår overholdes. Dette kan f.eks. ske, hvis der modtages klager, eller tilsynsmyndigheden af anden grund finder det nødvendigt.
8. Målemetoder, rapportering og anden dokumentation skal ske i overensstemmelse med retningslinjerne i den svenske standard SS 4604866:2011.
9. Den endelige placering af vibrationsmålere aftales med Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø.
10. Efterfølgende skal virksomheden på forlangende fra og efter nærmere aftale med tilsynsmyndigheden lade udføre målinger og beregninger til dokumentation af, at grænseværdier og vilkår er overholdt. Hvis målingerne viser, at vibrationerne er for kraftige, skal de nedbringes. Derefter skal der laves nye målinger, som dokumenterer, at grænseværdier og vilkår kan overholdes.
11. Dokumentationen sker ved fremsendelse af skriftlig rapport over målinger og beregninger til tilsynsmyndigheden.
12. Det vurderes ikke sandsynligt at chokbølger i forbindelse med sprængninger vil være målbare i nabobebyggelserne, og der er derfor ikke fastsat vilkår for dette. Denne vurdering bygger til dels på at sprængninger foregår i et niveau under den omgivende terrænoverflade, hvilket erfaringsmæssigt reducerer risikoen markant.

Støv

1. Driften af virksomheden må ikke medføre støvgener uden for indvindingsområdet. Hvis det sker, skal der gøres noget for at forhindre støvet fra virksomhedens aktiviteter i at opstå eller brede sig. Dette kan f.eks. ske ved vanding af interne veje og depoter/lagerbunker mv.
2. Hvis Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø finder det er nødvendigt, skal indvinderen få mængden af støv fra arbejdspladsen målt af et firma, der er akkrediteret til den type målinger eller som Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø har godkendt.

Affald

1. Farligt affald skal opbevares under tag, på et område med støbt fast bund eller i en lukket container og bortskaffes efter gældende regler.

2. Reparation og vedligehold af maskiner, materiel og lignende, skal foretages på et areal med fast bund eller der skal foretages tilsvarende foranstaltninger, hvis aktiviteten kan give anledning til jord og grundvandsforurening.
3. Materiellet skal holdes i teknisk god stand for at undgå spild af forurenende væsker.
4. Virksomhedens affald skal opbevares og bortskaffes i overensstemmelse med til enhver tid gældende regulativer.
5. Der må ikke uden dispensation fra jordforureningslovens § 52 tilføres jord til området. Der er ikke i nærværende tilladelse taget stilling til hvorvidt der i givet fald vil kunne meddeles dispensation.

17. Bestemmelser efter råstofloven

Der gøres opmærksom på følgende bestemmelser, der er fastsat i råstofloven, råstofafgiftsloven eller bekendtgørelser til denne. Bestemmelserne kan ikke påklages.

1. Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø skal, jf. råstoflovens § 31, skt. 1, føre tilsyn med indvindingen. Efter loven har Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø's medarbejdere adgang til området uden retskendelse for at se, om firmaet overholder lovene og de vilkår, der er givet.
2. Hvis indvinderens virksomhed går konkurs, i betalingsstandsning eller lignende, har såvel indvinderen som ejendommens ejer pligt til at give Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø besked om det.
3. I henhold til Råstoflovens § 10 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke har været udnyttet inden 3 år efter meddelt tilladelse, eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år.
4. Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø kan efter råstoflovens § 11 kalde en tilladelse tilbage i tilfælde af, at firmaet groft eller gentaget overtræder vilkår eller lovene i øvrigt.
5. I tilfælde hvor tilladelse tilbagekaldes efter råstoflovens § 10 eller § 11, indtræder efterbehandlingsforpligtigheden omgående, således at arbejdet skal være afsluttet inden et år efter tilbagekaldelsen.
6. Umiddelbart efter afsluttet efterbehandling skal indvinder meddele dette til Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø, med henblik på en besigtigelse og godkendelse af efterbehandlingen.
7. Mangler der måtte blive påpeget skal afsluttes inden for den fastsatte tidsfrist.
8. Firmaet har hvert år pligt til at indberette til Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø om arbejdet med indvindingen, herunder hvilke materialer og hvor meget. Virksomheden skal lave en indberetning for hver råstofgrav med matrikelnummer på. Oplysningerne videregives til Danmarks Statistik.
9. Firmaet skal betale en afgift til staten for hver m³, der indvindes. Afgiften opkræves af Skat.

10. Inden tre måneder efter boringer m.v. efter råstoffer i jorden skal resultaterne indberettes til De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS).

18. Bestemmelser efter anden lovgivning

Vandforsyningsloven¹⁰

Der gøres opmærksom på følgende bestemmelser, der er fastsat i Vandforsyningsloven eller bekendtgørelser til denne. Bestemmelserne kan ikke påklages.

- Jf. Vandforsyningslovens § 26 stk. 3. kan en tilladelse tilbagekaldes eller ændres uden erstatning, hvis de forudsætninger, som lå til grund for afgørelsen, viser sig urigtige eller ændres væsentligt.
- Indvinder er efter vandforsyningslovens § 28 erstatningspligtig for skade, som voldes i bestående forhold ved forandring af grundvandsstanden, vandføringen i vandløb eller vandstanden i søer m.v.

Erstatningsspørgsmål om skader forvoldt ved forandring af grundvandsstanden afgøres af taksationsmyndighederne.

Naturbeskyttelsesloven¹¹

Der gøres opmærksom på følgende bestemmelser, der er fastsat i Naturbeskyttelsesloven eller bekendtgørelser til denne. Bestemmelserne kan ikke påklages.

- Beskyttede jord- og stendiger i området må ikke fjernes, tildækkes eller beskadiges.

Museumsloven¹²

Der gøres opmærksom på følgende bestemmelser, der er fastsat i museumsloven eller bekendtgørelser til denne.

1. Ved gravearbejde kan firmaet støde på fortidsminder, for eksempel bopladser og gravpladser, der ofte giver sig til kende i form af stenlægninger, potteskår, knogler, trækulsholdig jord eller lignende. Arbejdet skal omgående indstilles i det omfang, det berører fortidsmindet. Fundet skal straks anmeldes til Bornholms Museum jf. museumslovens § 27.

Randzonenloven¹³

Randzonenloven gælder for arealer, der grænser op til åbne vandløb i landzone og til søer med et overfladeareal på mere end 100 m² i landzone. Søer i råstofvindingsområder er også omfattet af

¹⁰ Lovbek. nr. 1199 af 30. september 2013

¹¹ Lovbek. nr. 951 af 3. juli 2013

¹² Lovbek. nr. 358 af 8. april 2014

¹³ Lovbek. nr. 894 af 15. juli 2014

loven, men da råstofindvinding ikke karakteriseres som dyrkning af jorden, er jordbearbejdning i forbindelse med råstofindvinding lovlig i randzonen. I disse randzoner er det dog ikke tilladt at gødske eller sprøjte.

19. Offentliggørelse og klageprocedure

Fristen for at klage er 4 uger fra den dato, tilladelsen offentliggøres på regionskommunens hjemmeside. Tilladelsen er offentliggjort den 27. november 2015.

Hvis du ønsker at klage over en enkelt afgørelse eller den samlede råstoffilladelse, skal du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på WWW.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Du får gebyret tilbagebetalt i følgende situationer:

- Hvis din klage bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet.
- Hvis du ikke er klageberettiget.
- Hvis Natur- og Miljøklagenævnet ikke har kompetence til at behandle din klage.
- Hvis du får helt eller delvist medhold i klagen.
- Hvis du trækker din klage tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil du som udgangspunkt også få gebyret tilbage.

Natur- og Miljøklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Du kan læse mere om hvordan du klager, samt hvordan du evt. kan blive fritaget fra at bruge Klageportalen på <http://nmkn.dk/klage/hvordan-klager-du/>

Tilladelsen kan først udnyttes når klagefristen er udløbet og der ikke er indkommet klager. Eventuelt indkomne klager over råstoffilladelsen, skal være færdigbehandlet ved Natur- og Miljøklagenævnet eller den opsættende virkning skal være ophævet, inden tilladelsen kan udnyttes. Hvis vi modtager klager over tilladelsen fra tredjemand, vil vi orientere om det. Har ansøger ikke modtaget en sådan orientering inden eller umiddelbart efter klagefristens udløb, er der ikke modtaget nogen klage.

Hvis ansøger vil indbringe afgørelsen for domstolene til prøvelse, skal dette i så fald ske inden 6 måneder efter, at denne tilladelse er offentliggjort på Bornholms Regionskommunes hjemmeside.

Redegørelse

1. Ansøgningens indhold.....	21
2. Tidligere tilladelse	21
3. Beliggenhed og planforhold	21
4. Terrænforhold og indvindingsdybde	21
5. Drikkevandsinteresser	22
6. Grundvand og overfladevand	22
Bortledning af overfladevand	22
Grundvandsmæssig baggrund og forudsætninger	22
Indledning	22
Drikkevandsinteresser ved Klippeløkken	23
Påvirkning af søer og åer	25
7. Naturforhold	28
8. Landskab og efterbehandling.....	29
9. Nationalt Geologisk Interesseområde.....	29
10. Fredninger.....	29
11. Transport til og fra området	30
12. Miljøforhold	30
Støj, vibrationer og støv.....	30
Andre anlæg	30
Brændstof og tanke	30
Jordforureningsmæssige forhold.....	31
13. Sikkerhedsstillelse.....	31

14. Proces	31
15. Høring af myndigheder, naboer og andre interessenter	32
Indkomne høringssvar under forhøringen	32
Indkomne høringssvar under partshøring af udkast	34
16. Bilag	34

1. Ansøgningens indhold

Zurface A/S ved Torben Enøe Rasmussen har d. 24. juni 2015 søgt Bornholms Regionskommune om tilladelse til indvinding af granit på et ca. 12 ha stort areal beliggende på matr. 26c knudsker, Almegårdsvej 16, 3700 Rønne, Bornholms Regionskommune.

Klippeløkken Stenbrud har eksisteret siden 1819 og Bornholms Regionskommune har tidligere givet en tilladelse til at indvinde råstoffer på dette areal (bilag A). Det ansøgte areal er stort set identisk med det areal, som der tidligere er meddelt tilladelse til. Der er blot sket en mindre udjævning af områdefgrænsningen. Der ansøges om en årlig indvindingsmængde på maksimalt 30.000 m³/år svarende til den eksisterende. Der vil hovedsageligt være tale om produktion af bloksten samt af chaussesten, brosten og kantsten. Ros oplagres i bruddet og bortkøres til nedknusning i det nærliggende Stubbeløkken Stenbrud, som det har været tilfældet igennem mange år.

Der søges tillige om fortsat tilladelse til oppumpning og bortledning af ca. 45.000 m³ tilløbende overfladevand/grundvand for at kunne indvinde råstofferne i tør tilstand. Det bortpumpede vand udledes til Kaolinsøen sydvest for brydningsområdet som hidtil.

2. Tidligere tilladelse

Der er tidligere meddelt råstof-tilladelse til dette areal d. 26. november 2005, og der vil udelukkende blive udvidet i dybden. Det nye indvindingsområde er, med undtagelse af nogle mindre justeringer af periferien, derfor identisk med det seneste. Som tidligere vil der fortsat blive oppumpet og udledt vand til Kaolinsøen, så der kan indvindes råstoffer i tør tilstand.

3. Beliggenhed og planforhold

Det ansøgte område ligger ca. 300 m. nordvest for Knudsker, og er i råstofplanen udlagt som regionalt råstofindvindingsområde nr. 1.3 Klippeløkken.

Arealet er beliggende ca. 2.250 meter fra kysten bag Rønne. Råstofindvindingen medfører ikke yderligere etablering af bebyggelse og vurderes derfor ikke at påvirke kystlandskabet.

4. Terrænforhold og indvindingsdybde

Den maksimale indvindingsdybde er planlagt til 75 m. under terræn (kote -19 til -15), svarende til den maksimalt tilladte dybde i seneste tilladelse. Hvorvidt denne dybde nås i denne indvindingsperiode afhænger af aktiviteten i stenbruddet.

5. Drikkevandsinteresser

Der vurderes ikke at være drikkevands- eller grundvandsinteresser nær det ansøgte område. Den nærmeste vandværksboring ligger mere end 1,7 km nordøst for det ansøgte område, og vil derfor ikke blive påvirket af den fortsatte aktivitet i Klippeløkken stenbrud. Der er ingen private drikkevandsbrønde eller -boringer nærmere stenbruddet end dette.

6. Grundvand og overfladevand

Bortledning af overfladevand

Der gives tilladelse til oppumpning og bortledning af tilløbende overfladevand/grundvand med henblik på indvinding af råstoffer i tør tilstand. Vandet vil blive udledt til den nærliggende sø vest for stenbruddet, som i eksisterende tilladelse. Ifølge ansøgningen oppumpes der maksimalt 45.000 m³ fra brydningsområdet. Vandet, som hovedsageligt består af regnvand, ledes via en grøft ud i Kaolinsøen beliggende vest-sydvest for brydningsområdet. Da der er tale om et eksisterende forhold, som har været praksis i mange år, vil fortsat udledning af vand til søen som hidtil, ikke betyde en ændring af tilstanden i søen.

Derfor vurderer Teknik & Miljø, at fortsat udledning af vand til søen i mængder som hidtil og på eksisterende vilkår ikke vil påvirke den naturlige tilstand. Der er stillet vilkår for bortledningen i udledningstilladelsen (afsnit 5).

Grundvandsmæssig baggrund og forudsætninger

Indledning

Sænkning af grundvandsstanden er et indgreb i grundvandsdynamikken og ændrer dermed også på de hydrologiske forhold i et område udenfor pumpestedet. Der er eksempler på, at dette medfører alvorlige skader på drikkevandsmagasiner og værdifulde naturområder.

Inden der gives tilladelse til grundvandssænkning, skal de mulige og sandsynlige konsekvenser derfor overvejes nøje.

Proportionalitet er vigtig, og man skal inddrage de faktorer, som i den givne situation er relevante. I sand og grusområder strømmer grundvandet hurtigt horisontalt, og en lokal grundvandssænkning vil give en påvirkning op til flere hundrede meter fra oppumpningsstedet. Dette kan tørlægge søer eller drikkevandsboringer langt fra det sted, hvor der pumpes¹⁴.

I granit kan vandet derimod kun bevæge sig i ofte milimetertynde klippesprækker mellem i øvrigt homogene lag af metertykkelse. Vandbevægelsen vil følgelig være meget langsom, og der skal en stor trykgradient til at bevæge vandet. Grundvandssænkningen bliver derfor meget lokal om bruddet.

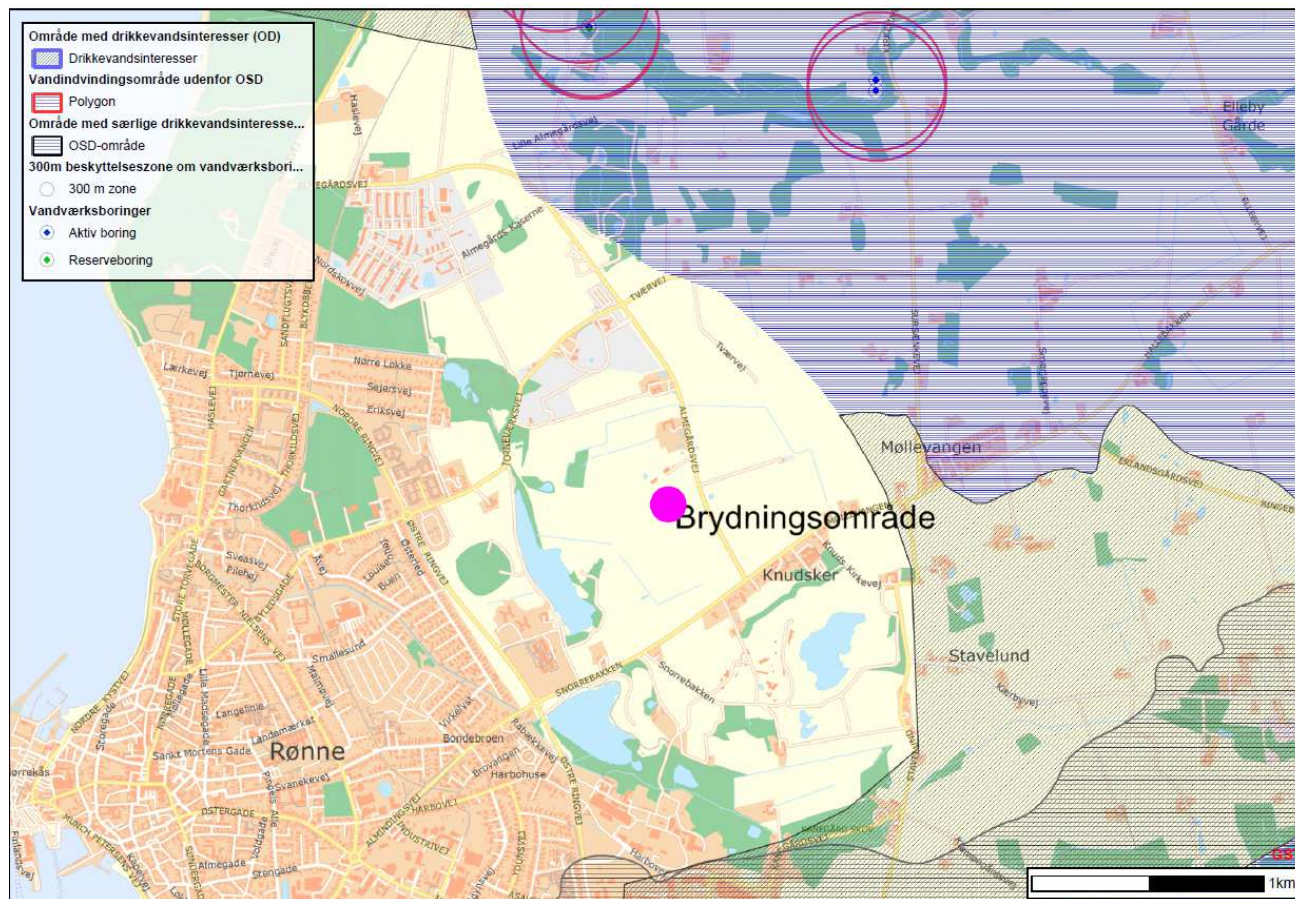
¹⁴ Miljøministeriet: Udvidet geologi og grundvand (2001)

Link: <http://www2.mst.dk/common/Udgivramme/Frame.asp?http://www2.mst.dk/udgiv/publikationer/2001/87-7944-826-7/html/indhold.htm>

Dette bekræftes af erfaringerne fra to andre bornholmske granitbrud, Moseløkken¹⁵ og Stubbeløkken¹⁶, hvor man har praktiseret sænkning af grundvandstand gennem generationer, uden at man kan konstatere påvirkninger af søer og drikkevandsforsyninger, som ligger få hundrede meter fra bruddet.

Behovet for oppumpning fra Klippeløkken har hidtil været omkring 45.000 m³. Vurderet ud fra arealet vil nedbørsoverskuddet være omkring 30.000 m³ pr. år. Der sker således en vis indsvingning fra det omliggende terræn.

Drikkevandsinteresser ved Klippeløkken

Figur 1 Klippeløkken Granitbrud ligger i et område, som ikke benyttes eller tænkes benyttet til almen drikkevandsforsyning. Afstanden til nærmeste private vandindvinder med beskyttelsesrettigheder er omkring 2 km.

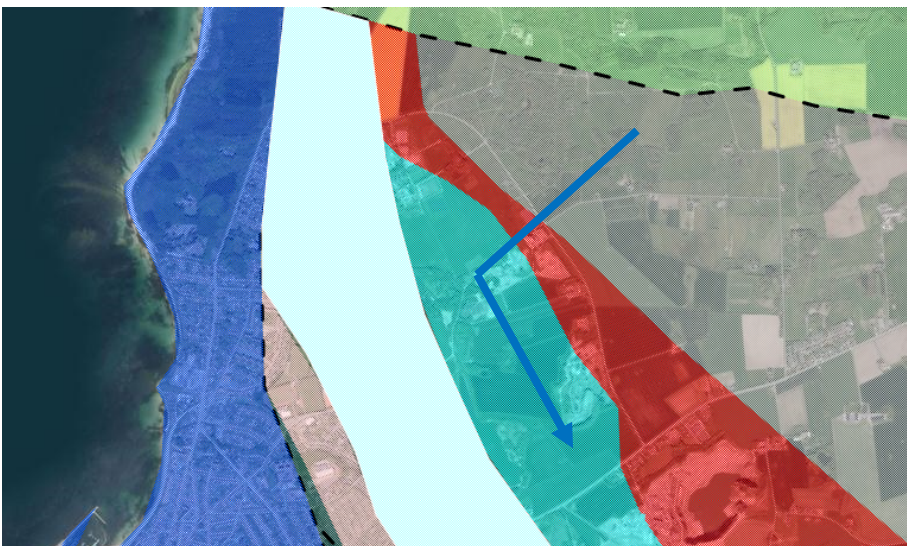
¹⁵ Tilladelse til råstofindvinding ved Moseløkken Stenbrud (2013), afsnit om vandafledning. Internt BRK-dokument, kan forevises på forlangende.

¹⁶ Tilladelse til råstofindvinding ved Stubbeløkken Stenbrud (2011), afsnit om vandafledning. Internt BRK-dokument, kan forevises på forlangende.

Figur 2 Overfladeafstrømningen fra Klippeløkken, vist ved tynde gule, grønne og røde streger, går primært mod vest i retning mod Kaolinsøen. De blå stiplede linjer viser afvandingsgrøfter.

I de dybere lag vil grundvandsstrømmen ikke kun følge terrænet, men også være påvirket af de geologiske forhold.

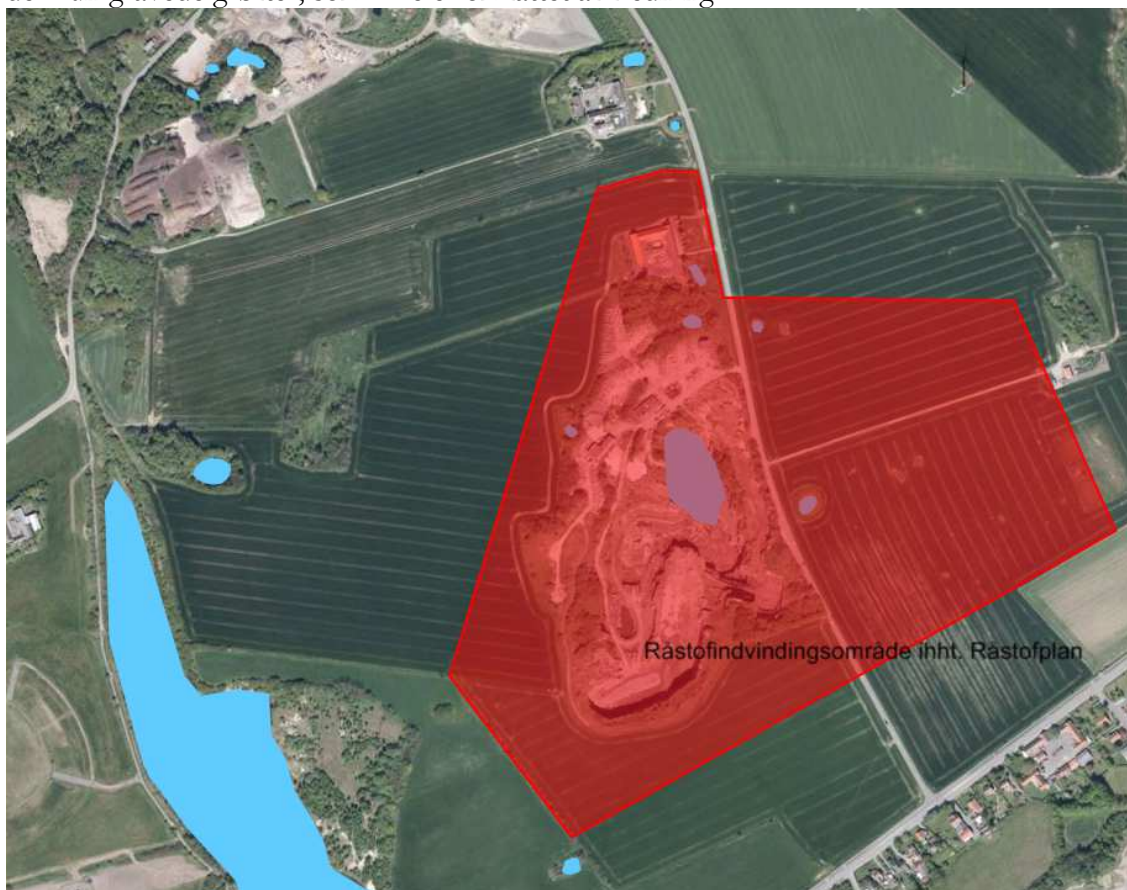

Figur 3 De prækvartære lag, dvs. formationerne under de overste lag af sand og ler påvirker grundvandets strømningsretning (symboliseret ved den blå pil).

Grundvandsbevægelsen i de dybe lag er ikke målt. Det må formodes at de sydøstgående lagserier i et vist omfang vil tvinge vandet mod sydøst. De horisontale vandbevægelser i granit er dog som sagt meget langsomme og helt underordnede den overfladenære afstrømning.

Påvirkning af søer og åer

Nærmeste vandløb er Byåen som ligger mere end 850 m fra bruddet. Inden for det lokale område er der kun gravede grøfter, som ikke er omfattet af fredning.

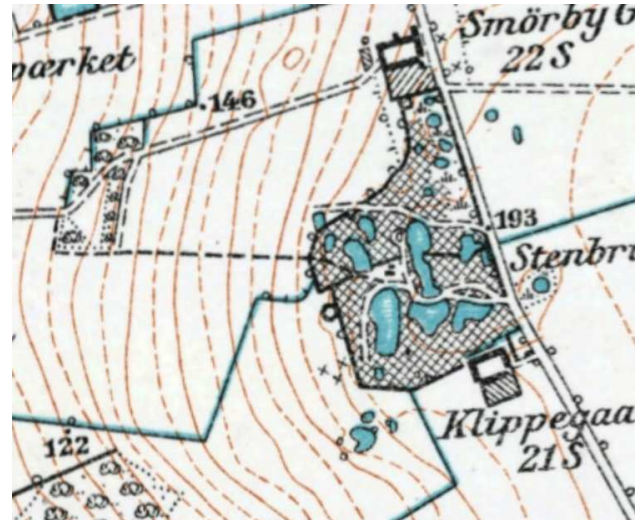

Figur 4 Den røde markering viser området som er udlagt til råstofindvinding i råstofplanen. De blå markeringer viser søer, som er beskyttet i henhold til Naturbeskyttelsens § 3. Der er dog vist en større blå markering beliggende inden for det aktive brydningsområde. Denne sø er undtaget fra § 3-beskyttelsen, så længe råstof indvindingen foregår, og området ikke er endeligt efterbehandlet.

Inden for Råstofplanens råstofindvindingsområde (rød markering) er der foretaget en interesseafvejning, og råstofinteresserne er vægtet højt. Derfor vil der som hovedregel skulle meddeles tilladelse til råstofindvinding i disse områder, også selvom der er andre interesser knyttet til arealerne. Disse interesser vil så i videst muligt omfang skulle tilgodeses igennem vilkår i råstoff tilladelsen. Samtidig er en aktiv råstofindvinding undtaget fra reglerne om § 3 beskyttelse af søer indtil området er efterbehandlet og efterbehandlingen godkendt af råstofmyndigheden.

Der ligger nogle mindre vandhuller samt en større sø (Kaolinsøen) udenfor brydningsområdet.

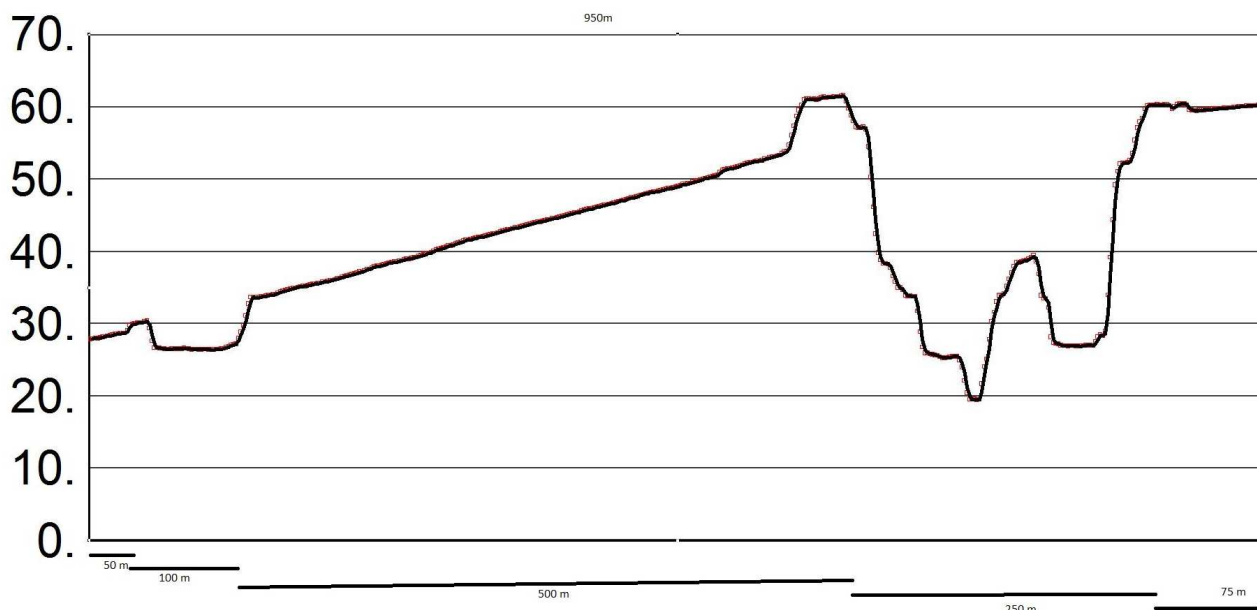
Sammenlignes nuværende tilstand med historiske kort, kan det ses, at de seneste 85 års brydning ikke har udtørret vandhullerne nær brydningsområdet (se figur 6). De fjernere liggende vandhuller vurderes derfor heller ikke at være udsatte. Formentlig er der tale om, at vandet er fanget i overfladenære magasiner, som kun har begrænset udveksling med de dybereliggende lag. Kaolinsøen ligger i en lavere kote og er meget dybere, så det samme ræsonnement kan ikke anvendes her. En højdeprofil i vest-øst retning ses på figur 7

Figur 5 Seneste luftfoto og kort fra 1930 (COWI og GST).

Figur 6 Foto fra 20. august 2015 af det angivne vandbøl.

Figur 7 Kaolinsøen ses som en fordybning i terrænet til venstre i figuren, og stenbruddet til højre. Det fremgår, at overfladen af Kaolinsøen er omkring kote 27, og der pumpes aktuelt til kote 19 i bruddet.

Efterhånden som bruddet gøres dybere, vil der opstå en større trykgradient mellem søen og bruddet, og det kan ikke udelukkes, at det vil påvirke vandstanden i Kaolinsøen. Det er ikke tilladt at ændre de økologiske forhold i beskyttede søer, medmindre der opnås dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 3.

Størrelsesforholdet er stærkt fortegnat på ovenstående figur af hensyn til overskueligheden. Nedenfor vises samme figur med korrekt højde-bredde forhold.

Figur 8 Samme profil som forrige figur men med korrekt højde-bredde forhold.

Der er i øjeblikket en forskel i vandspejlets kote på ca. 1% imellem Klippeløkken og Kaolinsøen, og når råstofressourcen til sin tid er udnyttet fuldt ud til kote -20, vil faldet være omkring 5 %. Her er ikke tale om en dramatisk trykgradient, især ikke set i forhold til den meget lave ledningsevne i kaolin og granit.

Alt i alt gives tilladelsen til grundvandssænkning ud fra den antagelse, at der ikke vil ske konstaterbare ændringer i de hydrologiske forhold i Kaolinsøen. Ansøgning om dispensation fra Naturbeskyttelsesloven er dermed ikke påkrævet, såfremt denne antagelse holder stik. Skulle dette forhold ændre sig, skal der ske en fornyet vurdering.

Tilladelsen er dog generelt givet med det forbehold, at den kan ændres, hvis forudsætningerne viser sig urigtige. I forbindelse med fornyelsen om 10 år skal der indgå en vurdering af Kaolinsøens tilstand.

7. Naturforhold

Teknik og Miljø har i forbindelse med sagsbehandlingen konstateret, at der inden for råstofstilladelsens område er udpeget en sø som vejledende beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Dog er der imidlertid ingen sø på stedet i dag.

Ifølge ” Vejledning om naturbeskyttelseslovens § 3 beskyttede naturtyper” er det praksis, at søer, der er dannet som følge af gravning under grundvandsspejlet i råstofgrave, er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, når udgravningen er afsluttet, forudsat at søen er større end 100 m², og der har udviklet sig et karakteristisk dyre- og planteliv i tilknytning til søen. En råstofgrav betragtes i den sammenhæng normalt som færdigt udgravet, når efterbehandlingen er afsluttet og godkendt af råstofmyndigheden.

Der er tale om et gammelt brud, som også fremstår som stenbrud på historiske kort fra 1930'erne og 1880'erne. I forbindelse med brydning opstår der midlertidigt små søer forskellige steder i bruddet, hvilket også ses af de historiske kort. Disse søer er iflg. ovenstående ikke beskyttede.

Teknik & Miljø vurderer derfor, at udpegningen af søen som beskyttet sø er en fejludpegning, og at udpegningen skal slettes. Når udgravningen på et senere tidspunkt er afsluttet og efterbehandlingen udført, vil eventuelle forekommende søer på det tidspunkt kunne blive omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Der er således ingen beskyttede naturområder i stenbruddet, ligesom der ikke er nogen fredning på området.

Der er flere små søer/vandhuller umiddelbart op til bruddet. Der er vand i disse søer, hvorfor den hydrauliske kontakt til granitbruddet vurderes at være minimal.

I forbindelse med brydningen pumpes vand væk og ledes til søen vest for stenbruddet (Kaolinsøen), som det også sker i dag. Kaolinsøen er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Idet der er tale om fortsættelse af en eksisterende aktivitet, vurderer Teknik og Miljø, at de påtænkte aktiviteter ikke vil give anledning til at ændre tilstanden i søen.

Den ansøgte aktivitet vurderes derfor ikke at medføre en væsentlig påvirkning på beskyttede naturområder.

Bruddet er beliggende mere end 6 km fra nærmeste Natura 2000-område, og aktiviteterne vil ikke påvirke dette.

Teknik og Miljø er ikke bekendt med, at der er registreret Bilag IV-arter i bruddet, men der er umiddelbart nord for området, som tilladelsen dækker, registreret løvfrø. Og ifølge ansøger er der registreret grønbroget tudse i bruddet i 2012. Teknik og Miljø er ikke bekendt med dette, men det er sandsynligt, at den kan findes i området og lever sammen med den aktive granitbrydning.

Visse bilag IV-arter, som f.eks. markfirben, trives ofte i det tørre og lysåbne miljø, som opstår i aktive råstofgrave, ligesom andre paddearter kan yngle i de temporære søer, som opstår. Da grønbroget tudse ofte yngler i nye eller temporære vandhuller, vurderes den påtænkte aktivitet i bruddet ikke at ødelægge området som muligt yngleområde for grønbroget tudse. Der findes endvidere inden for kort afstand af bruddet flere andre mindre vandhuller og søer.

Med henblik på beskyttelse af eventuelt forekommende padde og andet dyreliv, bør vandindtaget ved pumpning fra søerne forsynes med en trådkurv eller lignende med en maksimal maskestørrelse på 10 mm. Endvidere bør der i forbindelse med udarbejdelse af efterbehandlingsplanen tages hensyn til at sikre potentielle levesteder for Bilag-IV-arter.

I Kaolinsøen er der registreret grønbroget tudse i 1986 og løvfrø fra 1997-2001. Teknik og Miljø er ikke bekendt med, om arterne stadig forekommer i søen. Idet tilledningen af vand fra bruddet ikke vurderes at påvirke tilstanden af søen, vurderes der heller ikke at ske nogen væsentlig påvirkning på potentielt forekommende Bilag IV-arter eller på områdets potentiale som levested for Bilag IV-arter.

Teknik og Miljø er ikke bekendt med, at der er registreret andre rødlistearter i bruddet eller ved Kaolinsøen.

Samlet konklusion vedr. naturmæssige forhold

En fortsat råstofindvinding vurderes ikke at påvirke eventuelt forekommende bilag IV-arter i området i negativ retning, ligesom aktiviteten ikke vurderes at påvirke Natura 2000-områder eller beskyttede naturtyper væsentligt. Denne vurdering er betinget af, at vandindtaget ved pumpning fra søerne forsynes med en trådkurv eller lignende med en maksimal maskestørrelse på 10 mm med henblik på beskyttelse af eventuelt forekommende padder og andet dyreliv i søerne i området.

Når brydningen i området på et tidspunkt afsluttes, bør der tages hensyn til muligt forekommende Bilag IV-arter ved efterbehandlingen, så disse kan sikres gode levesteder. Det bør f.eks. sikres, at der vil være områder med vand til f.eks. grønbroget tudse, og at f.eks. sydvendte skrænter, hvor markfirbenet kan trives, bevares uden jordpåfyldning.

8. Landskab og efterbehandling

Der vil ske en påvirkning af landskabet, men da det er et eksisterende brud, hvor der brydes indenfor de eksisterende rammer, vurderes det ikke at have stor betydning for æstetiske landskabstræk. Der er udarbejdet en efterbehandlingsplan der imødeser dette. Planen er vedhæftet som bilag A.

Efter endt brydning vil området blive omdannet til rekreativt naturområde med en stor sø, med et stiforløb omkring søen.

På grund af variationer i råstoffernes kvalitet, kan det være svært at lave en detaljeret plan for efterbehandling af et granitbrud. Der er derfor i afsnit 6.2 fastlagt nogle retningslinjer, for områdets overordnede fremtræden efter efterbehandling. Disse retningslinjer skal følges ved efterbehandlingen og er tilgodeset i efterbehandlingsplanen (Bilag A), hvor det er søgt at efterlade et landskab i harmoni med sine omgivelser i videst mulig omfang.

9. Nationalt Geologisk Interesseområde

Klippeløkken Stenbrud er udpeget til National Geologisk Interesseområde 197a.

Rønne Granitten i bruddet ved Klippeløkken er en ensartet, mørkegrå bjergart, der undertiden har et svagt rødligt skær. I bruddet ser man, at Rønne Granitten er gennemskåret af flere generationer af rødlig pegmatit og aplit, der hver består af en serie af parallelt orienterede gange. I bruddets nordlige del træffes nogle få, tynde diabasgange med en nord-sydlig retning. Gangene er delvis omdannet til kaolin.

Vestligst i bruddet findes en diabasgang med samme orientering, der ikke er kaoliniseret.

Klippeløkken Bruddet er en værdifuld lokalitet, hvor det er muligt detaljeret at studere Rønne Granitten og dens pegmatitiske og aplitiske årer. Så længe brydningen fortsætter, vil der hele tiden fremkomme friske flader i Rønne Granitten.

På Bornholm er torvet i Rønne belagt med brosten af Rønne Granit. I København har man anvendt Rønne Granit som beklædning på Christiansborg, da det nedbrændte slot skulle genopføres i begyndelsen af det sidste århundrede. Fliser og brosten af Rønne Granit er ligeledes benyttet i Prins Jørgens Gård, på Kongens Nytorv samt på Gammel Nytorv. I udlandet er poleret Rønne Granit bl.a. anvendt i det nye kunstmuseum i Düsseldorf, Tyskland.

10. Fredninger

Der er ingen fredede fortidsminder eller andre fredninger i nærheden af det ansøgte område. Det nærmeste fredede område er kirkefredningen omkring Knuds Kirke, som ligger godt 900 m. fra det ansøgte område og derfor ikke vurderes at blive påvirket af aktiviteten i stenbruddet.

11. Transport til og fra området

Trafikken til brydningsområdet vil som hidtil foregå ad den eksisterende tilkørselsvej via Almegårdsvej. Påvirkningen af naboejendommene vil fortsætte uændret, eftersom aktiviteten i Klippeløkken Stenbrud samt trafikken til og fra området vil fortsætte på samme niveau som i dag.

12. Miljøforhold

Der foreligger en miljøgodkendelse fra den 13 marts 1986 til produktion, samt forædling af granit, på Almegårdsvej 16, 3700 Rønne.

Godkendelsen er gældende for den del af produktionsanlægget der er taget i brug inden 1. januar 1990.

Støj, vibrationer og støv

Råstofindvinding samt sprængning og håndtering af blokke vil give anledning til støjemissioner samt vibrationer fra både intern kørsel, sprængning, håndtering af ros, kompressorer og andet maskinel. Aktiviteten i stenbruddet vil ligeledes kunne give anledning til støvemissioner – både diffus (intern kørsel) og punktkilde (sprængning).

Der er stillet vilkår i råstofftilladelsen Afsnit 3 som sikrer at grænseværdierne fra Miljøstyrelsens vejledning om ”Ekstern støj fra virksomheder” overholdes. Der er ligeledes stillet vilkår om vibrationer og støvdæmpende foranstaltninger. Der er i forbindelse med fastsættelse af vibrationsvilkårene taget afsæt i den svenske standard SS 4604866:2011. Det er i samme forbindelse vurderet at aktiviteten ikke vil give anledning til chokbølger i nævneværdig grad, hovedsageligt pga sprængningsdybden i forhold til det omgivende terræn. Der er derfor ikke sat vilkår for chokbølger.

Da det menneskelige legeme opfatter vibrationer som er langt svagere end de påvirkninger, som kan medføre skader på bygninger, kan pludselige vibrationer give anledning til bekymring hos ejere af naboejendomme. Ved nærmere undersøgelser viser det sig derfor ofte at den aktuelle påvirkning af et givent bygningsfundament, er meget svagere end det kan føles for en bekymret husejer. Området omkring Klippeløkken Granitbrud er udlagt til råstofindvinding i råstofplanen, og der er hermed lagt vægt på at give mulighed for at råstofferne kan udnyttes og komme samfundet til gavn. Dette forhold er dermed en del af den baggrund, som eventuelle klager vurderes på. De i råstofftilladelsen stillede vilkår er fastsat, så de tager hensyn til de samfundsmæssige interesser men samtidig sikrer de omkringboende bedst muligt imod væsentlige gener fra aktiviteten i stenbruddet.

Andre anlæg

Til indvindingen anvendes der gravemaskine, gummihjulsæsser, kompressorer og boreaggregat mm. Viderebearbejdning af stenene foregår med hydrauliske spaltemaskiner.

Bygningsanlæg omfatter en 393 m² stor hal med en hydraulisk spaltemaskine til produktion af chaussesten, brosten og kantsten.

Der er endvidere en 480 m² stor bygning som indeholder et folkerum/smedje/kontor. Endelig er der en 85 m² stor bygning med en diamantsav.

Brændstof og tanke

Der er et årligt forbrug på ca. 1.200 liter hydraulikolie og et forventet årligt forbrug på ca. 65.000 liter miljødiesel.

Stationære anlægs placering fremgår at kortbilag.

Der findes følgende stationære brændstoftanke:

1.500 liter fyringsolietank, tanknr. : 202649

2.500 liter brændstoftank, tanknr.: 202644

2.500 liter fyringsolie, tanknr.: 202643

Derudover anvendes en mobil brændstoftank med en kapacitet på 2.700 liter: tanknr: 202647

Tanken står p.t. på Paradisbakkevej 13 og flyttes efter hvor der brydes. Klintebyvej (Helletsgård Granitbrud) eller Moseløkkevej (Moseløkken Granitbrud).

Alle tanke er godkendt og tankgodkendelser er vedlagt ansøgningen.

Jordforureningsmæssige forhold

Inden for en afstand af 300-400 m. fra det ansøgte område, ligger to V1-kortlagte arealer. Det drejer sig om Bofa mod nordvest og Bornholms Betonværk (med asfaltproduktion) mod syd i forhold til stenbruddet. Som beskrevet under afsnittet om grundvandsforholdene (redegørelsens afsnit 6) er det vurderingen at den grundvandssænkning, som sker ved oppumpningen fra stenbruddet, kun medfører en ganske lokal påvirkning, da den hydrauliske forbindelse igennem granitten er ganske beskedet. Af samme årsag vil en eventuel forurening fra de potentielt forurenede arealer, ikke vurderes at kunne nå stenbruddet over en afstand på mere end 300 m. igennem en undergrund af granit og kaolin. Der vurderes dermed heller ikke at være risiko for at aktiviteten i stenbruddet, vil kunne sprede en eventuel forurening ud over et større område gennem f.eks. udledningen af oppumpet vand til kaolinsøen.

13. Sikkerhedsstillelse

Når Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø har godkendt efterbehandlingsplanen, skal indvinder stille bankgaranti som sikkerhed for at området kan efterbehandles som planlagt efter endt indvinding. Beløbets størrelse vil blive beregnet af Teknik & Miljø ud fra et kvalificeret skøn over omkostningerne ved efterbehandlingen. Beløbet afhænger bl.a. af størrelsen af det åbne indvindingsområde samt indvindingsmetode m.v. Beløbet skal indeksreguleres som beskrevet under afsnit 6.7. i tilladelsen.

14. Proces

Efter at ansøger i dialog med BRK, Teknik & Miljø, havde udarbejdet en fyldestgørende ansøgning, indledtes den indledende høringsproces. Der har under arbejdet med råstoftilladelsen været tre høringsperioder. Efter at ansøgningen er modtaget er der gennemført en intern høring, som et led i VVM-screeningen. Nedenstående faggrupper blev hørt i denne sag:

- Natur
- Miljø
- Plan
- Vej

Disse input er ligeledes brugt ved udarbejdelsen af de relevante afsnit i nærværende tilladelse.

Der er således foretaget en vurdering af om det ansøgte kan antages at kunne påvirke miljøet i væsentlig grad og dermed medføre pligt til udarbejdelse af en VVM-redegørelse. Afgørelsen om at der ikke er VVM-pligt for det ansøgte offentliggøres sammen med nærværende råstoftilladelse og kan læses som bilag B. Herved er forhold som f.eks. naturforhold, grundvands- og miljøforhold blevet belyst. De

fremkomne oplysninger er sammenskrevet med øvrige fakta i et høringsbrev, som er sendt ud til naboer og omkringboende samt diverse myndigheder og andre interessenter. Det primære formål med denne forhøring er at orientere interessenter om den modtagne ansøgning og give dem mulighed for at komme med bemærkninger hertil eller udtrykke ønske om at få et udkast til råstoftilladelsen til gennemlæsning inden den endelige tilladelse meddeles. På denne måde kan der indhentes værdifulde oplysninger som kan bruges i det videre sagsforløb, og skabes en tidlig dialog som kan bidrage til at finde løsninger på potentielle problemstillinger, så de ikke bliver til problemer, men i stedet kan løses i fælles forståelse. Hvis der under forhøringen eller det videre sagsforløb fremkommer væsentlige oplysninger, som vurderes at kunne have betydning for en større del af interessenterne, gentages høringen når der er udarbejdet et udkast til råstoftilladelse. Kommer der kun enkelte eller ingen høringsbidrag under forhøringen, udtrykker ingen interessenter ønske om at få lov til at se et udkast til råstoftilladelsen og fremkommer der ikke nye væsentlige oplysninger under sagsbehandlingen, får kun ansøger og lodsejer et udkast til råstoftilladelsen i partshøring. Når de modtagne høringsbidrag er vurderet, kan der blive tale om justeringer af udkastet, hvorefter den endelige tilladelse bliver offentliggjort med klagevejledning på Bornholms Regionskommunes hjemmeside.

15. Høring af myndigheder, naboer og andre interessenter

Efter at den interne høring var tilendebragt blev forhøringen gennemført i perioden fra d. 28. juli – 19. august 2015, hvor ansøgning med kortbilag blev annonceret på kommunens hjemmeside sammen med en kort beskrivelse af den indsamlede viden om det ansøgte og de andre interesser som er knyttet til det ansøgte areal.

Følgende blev orienteret direkte (pr. e-post eller e-mail):

Naboer inden for 450 m. fra det ansøgte område.

Borger på Karolinevej, som tidligere har klaget over vibrationer fra brydningsaktiviteten.

Bornholms Museum

Naturstyrelsen Bornholm

Danmarks Naturfredningsforening Bornholm

Dansk Ornitologisk Forening Bornholm

Dansk Botanisk Forening, Naturbeskyttelsesudvalget

Friluftsrådet Bornholm

Kulturstyrelsen

TDC

Østkraft

Forsyningen

Dansk Klatreforbund

Indkomne høringssvar under forhøringen

Høringssvar

Ved høringsfristens udløb var der kommet følgende høringssvar:

Naturstyrelsen Bornholm meddelte pr. mail af 10. august 2015, at de ingen kommentarer har til det ansøgte.

Herudover modtog Teknik & Miljø et udførligt høringssvar d. 19. august fra Dansk Klatreforbund. Høringssvaret, som udtrykker stor tilfredshed med det hidtidige samarbejde med virksomheden, kommer med nogle ønsker og forslag som hovedsageligt relaterer sig til efterbehandlingen af området

samt information omkring brydningsperioders start og ophørstidspunkt. Høringssvaret kan læses i sin helhed herunder. Høringssvaret er videresendt til ansøger, som har svaret som følger:

”Zurface ønsker ikke at have klatring i det aktive brud i Klippeløkken af hensyn til produktion og sikkerhed”.

Høringssvar fra Dansk Klatreforbund:

”Høringssvar angående brydning i Klippeløkken Stenbrud

Klatring på Bornholm

Både Bornholms Regionskommune og turistorganisationen Destination Bornholm satser i disse år massivt på Outdoor-aktiviteter. Klatring er den bedst etablerede blandt disse outdoor-aktiviteter og er blevet et nyt omdrejningspunkt for turisme. Således har klatring på Bornholm gennem de senere år gennemgået en rivende udvikling, og der er nu registreret over 500 klatreruter på øen. Særligt skal Moseløkken Stenbrud fremhæves. Her er etableret over 100 ruter og samarbejdet med myndigheder og stenbrydere har fungeret gnidningsfrit.

Dansk Klatreforbund efterlever gældende standarder for klatring hvad angår sikkerhed, lovgivning og forsikring, og der har da heller ikke været alvorlige ubeld udover almindelige sportsskader trods de mange klatreres besøg. Vi håber at vore samarbejdspartnere har nydt godt af den positive omtale der er kommet af Bornholm og stenbruddene i forbindelse med udøvelsen af vores sport. Således har TV2/Bornholm og de øvrige lokale medier dækket vores klatretræf i Moseløkken Stenbrud massivt, og der er gået lyd om klatremulighederne internationalt. Nu foreligger der endog en guidebog over klatremulighederne på Bornholm på engelsk og tysk.

Klatring i Klippeløkken

Der har været klatret i Klippeløkken Stenbrud siden 1995. Som i andre stenbrud er klippefladerne, som efterlades efter stenbrydning, oftest fulde af løse klippeblokke og indeholder kun få naturlige sikringspunkter. I en lang periode blev der derfor klatret forholdsvis lidt i Klippeløkken. Det kræver oftest en betragtelig arbejdsindsats i form af rensning af klippen for løs klippe og i form af placering af borebolte som sikringspunkter for en væg i et stenbrud er egnet til klatring. Omvendt, hvis dette er gjort med den fornødne grundighed, kan klatring foregå stort set som var det klatring på en indendørs klatrevæg, som i forsikringsammenhænge ikke falder ind under begrebet "farlig sport". Derfor var det en stor glæde for os da NGG som ejer i 2014 gav os lov til placere borebolte i Klippeløkken i det omfang det kunne ske i overensstemmelse med de lokale stenbrydere. Siden er der etableret 26 nye ruter af forskellig længde men gennemgående af meget høj kvalitet.

Relation til naturen

Stenbruddet danner en landskabsform, som afviger fra det generelle landskab i denne del af Bornholm. De stejle flader tiltrækker ynglende måger og de mange lave vandpytter giver gode leveforhold for padder. Vi har dog ikke observeret rødlistede arter. Sten brydningen må derfor overvejende siges at bidrage positivt til artsdiversiteten i området, som ellers er præget af intensivt landbrug.

Fortsat brydning

Ud fra en forventning om et fortsat godt samarbejde, der kombinerer råstofudvinding med turisme, stiller Dansk Klatreforbund sig positiv over for ansøgningen om fortsat brydning i Klippeløkken Stenbrud. Vi håber således også i fremtiden at kunne klatre i dette stenbrud, når der ikke arbejdes. Særligt når stenbryderne arbejder i Moseløkken Stenbrud, er det en stor fordel, hvis klatring i stedet er mulig i Klippeløkken Stenbrud. Ligesom for Moseløkken Stenbruds vedkommende ønsker vi således at blive informeret om arbejdsperioders start og ophør.

Efterbehandling

Klippeløkken ligger ganske nær "Den Grønne Ring" rundt om Rønne. Når stenbrydningen på et tidspunkt ophører, vil det være naturligt at gøre dette stenbrud til en del af Den Grønne Ring ved at forbinde Klippeløkken med stisystemet. I lighed med de nedlagte stenbrud i

Ringebakkerne vil Klippeløkken give mulighed for diverse rekreative aktiviteter såsom mountainbike og klatring. Særlige fuglearter vil desuden kunne nyde godt af mulighederne for at yngle på de stejle klippeflader."

Teknik & Miljø bemærkninger til det indkomne høringssvar

Teknik & Miljø har opfordret Zurface til at indlede en dialog med Dansk Klatreforbund. Da det er et privatretsligt anliggende, er det ikke noget som Bornholms Regionskommune kan gå yderligere ind i. Brydningsområdet ejes af NCC, og det er dermed NCC's ret at bestemme over hvem som skal have adgang til området efter endt indvinding.

Da Teknik & Miljø ikke modtog andre end ovenfornævnte høringssvar, og ingen af de orienterede parter har ytret ønske om at modtage yderligere orientering om sagens forløb, er et udkast til råstofftilladelsen alene sendt i høring hos ansøger og lodsejer.

Indkomne høringssvar under partshøring af udkast

Ansøger har haft et udkast af tilladelsen i partshøring i perioden fra d. 9. – 23. oktober 2015 og havde ingen bemærkninger.

Ejeren af arealet NCC a/s har haft udkastet til tilladelsen i partshøring i perioden den 28. oktober – 16. november 2015.

NCC havde følgende bemærkninger:

"Jeg går ud fra, at der stadig kan efterlades sten i det vestlige område markeret på nedenstående kort, og at disse ikke skal dækkes af 3 m vand.

Stenbunker kan være til stor glæde for dyrelivet.

NCC Roads A/S

Råstoffer"

Teknik og Miljø har tilpasset teksten så formuleringen er mere klar.

16. Bilag

Kortbilag

Bilag 1 - Geografisk oversigtskort med angivelse plangrænser.

Bilag 2 – Oversigt over arbejds- og brydningsområde.

Bilag 3 – Tidligere og nyt indvindingsområde.

Yderligere bilag

Bilag A – Brydnings- og efterbehandlingsplan

Bilag B – Afgørelse om ikke VVM-pligt

Kopi til

Den endelige tilladelse er d. 27. november sendt til:

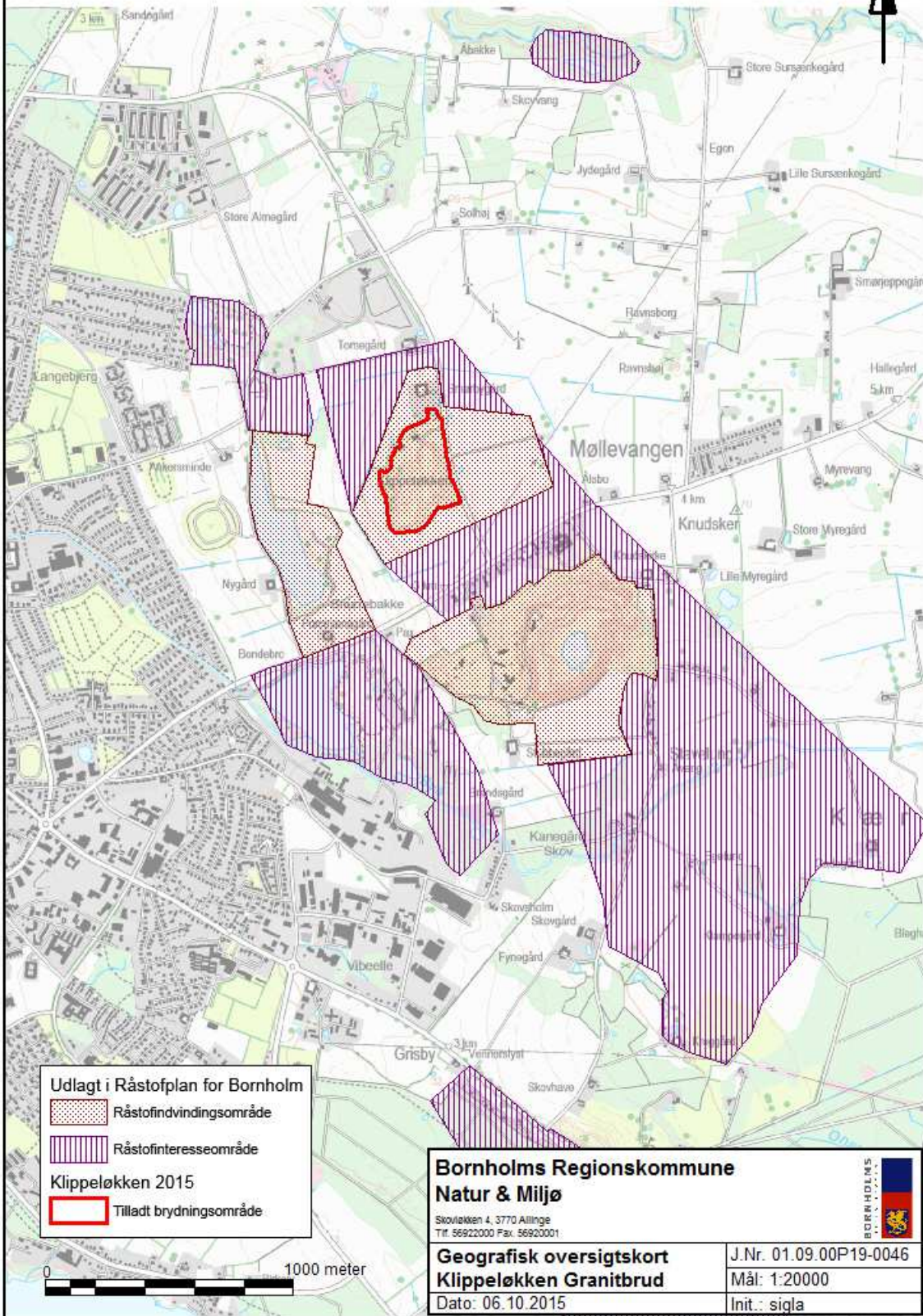
Indvinder/ansøger

Ejer

Skat

Kortbilag

Kortbilag 1

Udlagt i Råstofplan for Bornholm

- Råstofvindingsområde
- Råstofinteresseområde
- Tilladt brydningsområde

Klippeløkken 2015

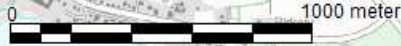
**Bornholms Regionskommune
Natur & Miljø**

Skovløkken 4, 3770 Allinge
Tlf. 56922000 Fax. 56920001

**Geografisk oversigtskort
Klippeløkken Granitbrud**
Dato: 06.10.2015

J.Nr. 01.09.00P19-0046
Mål: 1:20000
Init.: sigla

Kortbilag 2

Bornholms Regionskommune
Natur & Miljø

Skovlæken 4
Tlf. 56922000 Fax. 56920001

Klippeløkken Granitbrud
Arbejds- og brydningsområde

J.Nr. 01.09.00P19-0046

Mål: 1:2500

Dato: 06.10.2015

Init.: sigla

Kortbilag 3

Tidligere og nyt brydningsområde

Nyt brydningsområde

Seneste råstof tilladelse

Matrikelgrænse

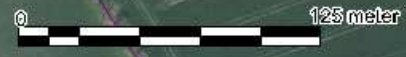

Bornholms Regionskommune
Natur & Miljø

Skouløkke 4, 3770 Allinge
Tlf. 56922000 Fax. 56920001

Klippeløkken Granitbrud
Matr. nr. 26c Knudsker
Dato: 02.10.2015

J.Nr. 01.09.00P19-0046
Mål: 1:2500
Init.: sigla

ZURFACE A/S

KLIPPELØKKEN STENBRUD

ADRESSE COWI A/S
Jens Chr. Skous Vej 9
800 Aarhus C

TLF +45 56 40 00 00

FAX +45 56 40 99 99

WWW cowi.dk

BRYDINGS- OG EFTERBEHANDLINGSPLAN

INDHOLD

1	Indledning	1
2	Brydningsplan	1
3	Efterbehandling	2

1 Indledning

I forbindelse med ansøgning om forlænget tilladelse til indvinding af granit ved Klippeløkken Stenbrud fastlægges de overordnede principper for brydningen og efterbehandlingen ved den nærværende plan.

Arealet er i dag et aktivt stenbrud, hvor der er brudt granit til ca. 35 m under det omkringliggende terræn, som er i kote 55-60 m. Arealet er omgivet af marker og brydningen sker ved sprængning og efterfølgende forarbejdning i bruddet. Det forventes, at der skal brydes granit i Klippeløkken Stenbrud i en længere årrække end tilladelsens periode. Hvis dette realiseres, kan efterbehandlingsplanen derfor også forventes at blive justeret inden for de overordnede rammer, som er efterbehandling til natur og rekreative formål. Den endelige brydningsdybde forventes at være til ca. 75 m under terræn (kote -15 til -20 m), hvilket dog ikke er brydningsdybden for den aktuelt ansøgte tilladelsesperiode.

2 Brydningsplan

Brydningsplanen er etapeopdelt og er vedlagt i bilag 1.

Etape 1 A: Det rødt skraverede område (jævnfør bilag 1) brydes fra det nuværende niveau i kote ca. 40 m til kote ca. 32 m. Det blå skraverede område brydes fra det

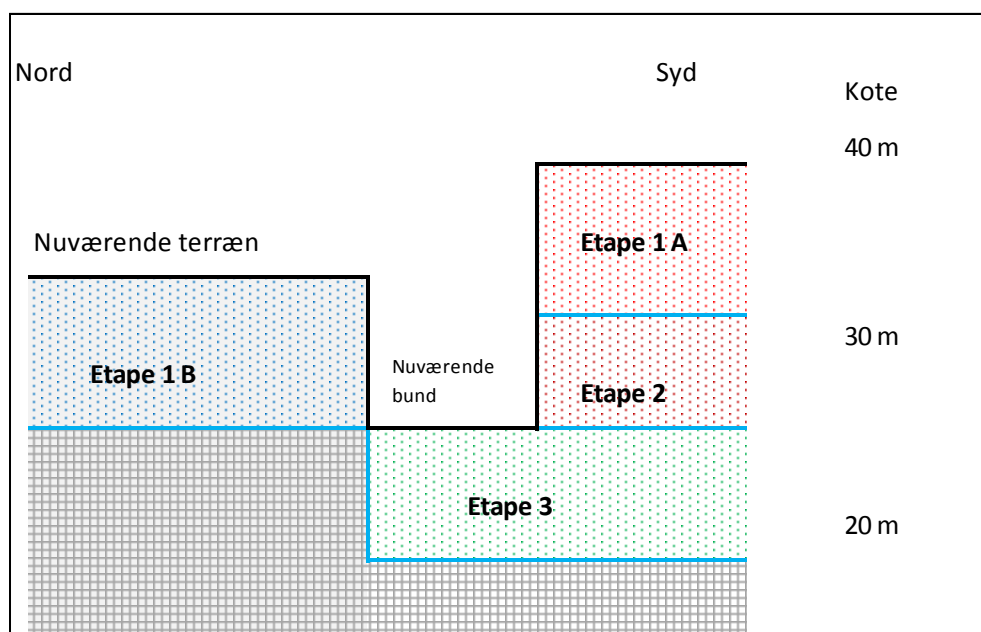
PROJEKTNR. A066496
DOKUMENTNR.
VERSION 2
UDGIVELSESDATO 5. oktober 2015
UDARBEJDET TOHM
KONTROLLERET MALA
GODKENDT TOHM

nuværende niveau i kote ca. 30 m til kote ca. 25 m svarende til niveauet syd for det blå skaverede område.

Etape 2: Det rødt skaverede område brydes ned til kote ca. 25 m.

Etape 3: Det grønt skaverede område brydes ca. 6 m ned svarende til kote ca. 19 m.

Brydningens etaper er vist på figur 2.1 som en skematisk profilskitse. Profillinjen fremgår af bilag 1.

Figur 2.1: Skematisk profilskitse for brydningens etaper. Profilet er ca. 200 m fra nord til syd.

3 Efterbehandling

Arealet efterbehandles til natur- og rekreative formål. Det tilstræbes, at landskabeligt og geologisk værdifulde klippevægge bevares synligt og i harmoni med omgivelserne. Klippevægge afsluttes, så der ikke er umiddelbar risiko for nedstyrtning af granitblokke.

Brydningen af granit sker under det fremtidige grundvandsniveau, og området vil derfor komme til at fremstå som en sø i store dele af bruddet omkranset af hovedsageligt stejle brudte klippesider samt mere flade områder.

Grundvandet bliver i dag sænket som følge af brydningen, og vil derfor stige til et naturligt niveau når sænkningen ophører. De omkringliggende søer har vandspejl omkring kote 27 m, hvilket også forventes at være niveauet i granitsøen efter endt indvinding.

Ved efterbehandlingen fjernes anlæg, installationer, materiel, maskiner og bygninger. Der etableres et stiforløb omkring søen, jævnfør kortbilag 2. Der etableres udsigtsposter, og bevoksningen ryddes, så der er udsigt over søen fra disse udsigtsposter samt fra størstedelen af stien. Mod vest på de stenbunker der i dag er overdækket med jord etableres en udsigtsplads hvorfra der er udsigt over Rønne by.

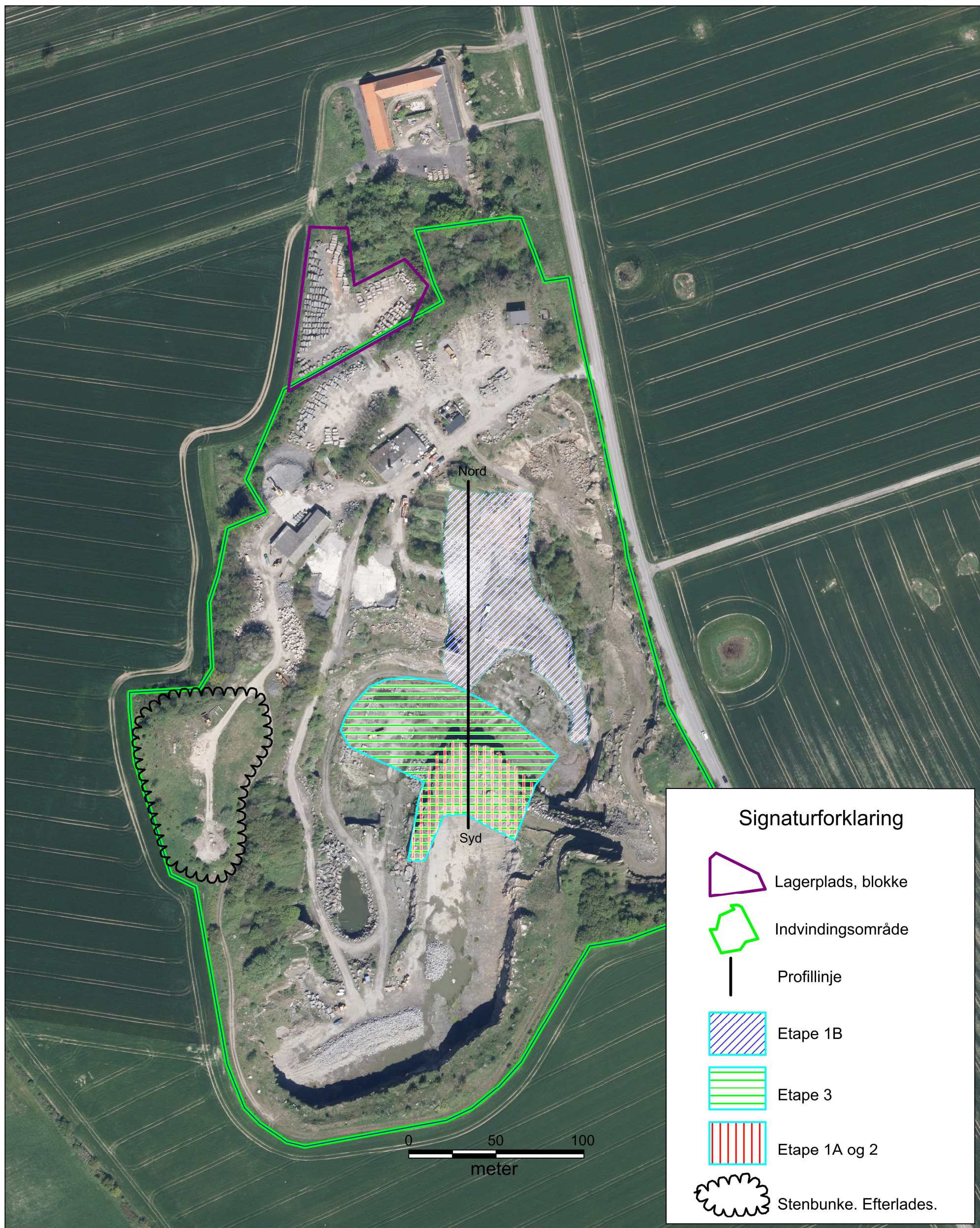
Mod syd ligger i dag støjvolde af et par meters højde. I det omfang det er forsvarligt, etableres stien mellem brud og støjvoldene, således at der er mindst 5 meter fra stien til kanten af bruddet eller søen. Klippeblokke placeres stabilt som afskærmning imod bruddet.

Langs Almegårdsvej (østlige side af brud) bibeholdes de klippeblokke der i dag ligger som afgrænsning mellem Almegårdsvejen og bruddet. Stiforløbet forbindes med den rastepads der i dag er langs Almegårdsvej. De arealer der i dag er lagerplads bibeholdes som parkeringsplads, så besøgende har mulighed for at parkere her, når de vil nyde området, og gå på stien, der ender sit forløb her.

Eventuelle bunker af stenaffald udjævnes eller deponeres i søen under 3 m vanddybde. Muld vil ikke blive deponeret i søen, men anvendes til overfladeregulering. En eventuel rest køres bort. Der findes to store stenbunker på matriklens vestligste punkt som efter aftale med myndighederne er dækket med jord. Disse bunker efterlades som de er og bruges som udsigtsplads.

Opsætning af advarselsskilte og lignende aftales med myndighederne ved brydningens ophør.

Efterbehandlingen vil være afsluttet senest 2 år efter brydningens ophør eller tilladelsens udløb.

Signaturforklaring

- Lagerplads, blokke
- Indvindingsområde
- Profillinje
- Etape 1B
- Etape 3
- Etape 1A og 2
- Stenbunke. Efterlades.

Klippeløkken Stenbrud Brydningsplan		Kortbilag 1	
		Dato 27/8-2015	

Klippeløkken Stenbrud
Ansøgning om råstofindvinding

Efterbehandlingsplan
 Kortbilag 2

COWI

Dato 1/10-2015

Zurface A/S v. Torben Enøe Rasmussen
B-vej 4
2300 København S

27. november 2015

Afgørelse om ikke VVM-pligt ved fornyelse af råstoftilladelse til Moseløkken Stenbrud

Zurface a/s har d. 24. juni 2015 søgt om tilladelse til fortsat brydning af granit på ca. 12 ha beliggende inden for råstofvindingsområde nr. 1.3 (Klippeløkken) udlagt i Råstofplan for Bornholm 2012 - 2024.

Der søges tillige om fortsat tilladelse til oppumpning og bortledning af ca. 45.000 m³ tilløbende overfladevand/grundvand for at kunne indvinde råstofferne i tør tilstand. Det bortpumpede vand udledes til Kaolinsøen sydvest for brydningsområdet som hidtil.

Det ansøgte areal er stort set identisk med det areal som der eksisterer en gældende råstofvindingsstilladelse på.

Indenfor det ansøgte areal er der tillige meddelt en Miljøgodkendelse til produktion og forædling af granit d. 13. marts 1986.

Råstofvindning er omfattet af Bekendtgørelse nr. 1184 af 06/11/2014 om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning. Da det ansøgte står opført på bilag 2 i ovennævnte bekendtgørelse skal regionskommunen vurdere, om indvindingen medfører pligt til udarbejdelse af en VVM-redegørelse (Vurdering af Virkningerne på Miljøet).

Teknik & Miljø har vurderet, at ansøgningen ikke nødvendiggør udarbejdelsen af en VVM-redegørelse.

Til grund for denne afgørelse ligger følgende overvejelser:

- At det samlede indvindingsareal er mindre end 25 ha, og det ansøgte område ligger indenfor et i råstofplanen udpeget råstofvindingsområde nr. 2.2 Råstofplan for Bornholm 2012-2024. Det ansøgte falder derfor ikke ind under bekendtgørelsens krav om obligatorisk VVM-pligt (aktiviteter som kan findes i bekendtgørelsens bilag 1)
- At miljøpåvirkningens omfang er af en sådan karakter, at projektet ikke bryder med den planlægningsmæssige anvendelse af området.

Ansøgningen

Zurface A/S ved Torben Enøe Rasmussen har d. 24. juni 2015 søgt Bornholms Regionskommune om tilladelse til indvinding af granit på et ca. 12 ha stort areal beliggende på matr. 26c knudsker, Almegårdsvej 16, 3700 Rønne, Bornholms Regionskommune.

Klippeløkken Stenbrud har eksisteret siden 1819 og Bornholms Regionskommune har senest givet en tilladelse til at indvinde råstoffer på dette areal (kortbilag A) d. 26. november 2005. Det ansøgte areal er stort set identisk med det areal, som der tidligere er meddelt tilladelse til. Der er blot sket en mindre udjævning af områdefgrænsningen. Der ansøges om en årlig indvindingsmængde på maksimalt 30.000 m³/år svarende til den eksisterende. Der vil hovedsageligt være tale om produktion af bloksten samt af chaussesten, brosten og kantsten. Ros oplagres i bruddet og bortkøres til nedknusning i det nærliggende Stubbeløkken Stenbrud, som det har været tilfældet igennem mange år.

Der er tidligere meddelt råstoftilladelse til dette areal, og der vil udelukkende blive udvidet i dybden. Det nye indvindingsområde er, med undtagelse af nogle mindre justeringer af periferien, derfor identisk med det seneste.

Som tidligere vil der fortsat blive oppumpet og udledt vand til Kaolinsøen, så der kan indvindes råstoffer i tør tilstand.

Natur

Teknik og Miljø har i forbindelse med sagsbehandlingen konstateret, at der inden for råstoftilladelsens område er udpeget en sø som vejledende beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Dette er en fejl, da søer i aktive råstofgrave er undtaget fra denne bestemmelse og beskyttelse efter § 3 først kan finde sted når efterbehandlingen er afsluttet og godkendt af råstofmyndigheden. Desuden er der ingen sø på stedet i dag.

Teknik & Miljø har ingen registreringer af Bilag IV-arter i bruddet, men ansøger har oplyst at man har observeret grønbroget tudse i bruddet i 2012. Der er desuden registreret løvfrø umiddelbart nord for det ansøgte område. I Kaolinsøen (som er § 3-beskyttet), hvor det bortpumpede vand ledes hen, er der registreret grønbroget tudse i 1986 og løvfrø fra 1997-2001. Teknik og Miljø er ikke bekendt med, om arterne stadig forekommer i søen. Idet tilledningen af vand fra bruddet ikke vurderes at påvirke tilstanden af søen, og desuden er en fortsættelse af eksisterende aktivitet, vurderes der heller ikke at ske nogen væsentlig påvirkning på potentielt forekommende Bilag IV-arter eller på områdets potentiale som levested for Bilag IV-arter. Teknik og Miljø er ikke bekendt med, at der er registreret andre rødlistearter i bruddet eller ved Kaolinsøen.

Visse bilag IV-arter, som f.eks. markfirben, trives ofte i det tørre og lysåbne miljø, som opstår i aktive råstofgrave, ligesom andre paddearter kan yngle i de temporære søer, som opstår. Da grønbroget tudse ofte yngler i nye eller temporære vandhuller, vurderes den fortsatte aktivitet i bruddet ikke at ødelægge området som muligt yngleområde for grønbroget tudse. Der findes endvidere inden for kort afstand af bruddet flere andre mindre vandhuller og søer. Da der er vand i disse søer, vurderes den hydrauliske kontakt til granitbruddet at være minimal. Der vurderes derfor ikke at være nogen negativ påvirkning på vådområder i nærområdet eller på de omtalte Bilag IV-arter fra den fortsatte aktivitet i stenbruddet.

Med henblik på beskyttelse af eventuelt forekommende padde og andet dyreliv, vil der i tilladelsen blive stillet vilkår om at vandindtaget ved pumpning fra søerne forsynes med en trådkurv eller lignende som begrænser op sugningen af padde og lign fra søen i forbindelse med pumpningen. Endvidere vil der i forbindelse med udarbejdelse af efterbehandlingsplanen skulle tages hensyn til at sikre potentielle levesteder for Bilag-IV-arter i det efterbehandlede område når indvindingen afsluttes.

Landskab og efterbehandling

Der vil ske en påvirkning af landskabet, men da det er et eksisterende brud, hvor der brydes indenfor de eksisterende rammer, vurderes det ikke at have stor betydning for æstetiske landskabstræk. Der vil blive udarbejdet en efterbehandlingsplan der imødeser dette.

Arealet vil efter brydning blive omdannet til naturområde med en større sø, samt mulighed for rekreative aktiviteter. Ovennævnte er indarbejdet i efterbehandlingsplanen.

Miljøforhold

Miljøforhold som støj, støv og vibrationer m.v. er reguleret i råstoftilladelsen.

Drikkevandsinteresser

Der vurderes ikke at være drikkevands- eller grundvandsinteresser nær det ansøgte område. Den nærmeste vandværksboring ligger mere end 1,7 km nordøst for det ansøgte område, og vil derfor ikke blive påvirket af den fortsatte aktivitet i Klippeløkken stenbrud. Der er ingen private drikkevandsbrønde eller -boringer nærmere stenbruddet end dette.

Grundvand og overfladevand

Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø giver tilladelse til sænkning af grundvandsstanden ved Klippeløkken Stenbrud.

Tilladelsen er givet i medfør af Vandforsyningslovens § 26.

Tilladelsen følger tilladelsen til råstofindvinding og skal således fornyes og eventuelt revideres om 10 år, såfremt der søges om fornyelse af råstoftilladelsen.

Bortledning af overfladevand

Der gives tilladelse til oppumpning og bortledning af tilløbende overfladevand/grundvand med henblik på indvinding af råstoffer i tør tilstand. Vandet vil blive udledt til den nærliggende sø vest for stenbruddet, som i eksisterende tilladelse. Ifølge ansøgningen oppumpes der maksimalt 45.000 m³ fra brydningsområdet. Vandet, som hovedsageligt består af regnvand, ledes via en grøft ud i Kaolinsøen beliggende vest-sydvest for brydningsområdet. Da der er tale om et eksisterende forhold, som har været praksis i mange år, vil fortsat udledning af vand til søen som hidtil, ikke betyde en ændring af tilstanden i søen.

Derfor vurderer Teknik & Miljø, at fortsat udledning af vand til søen i mængder som hidtil og på eksisterende vilkår ikke vil påvirke den naturlige tilstand. Der er i udledningstilladelsen bl.a. stillet vilkår om at der fortsat ikke må udledes flydestoffer og bundfald til søen.

Nationalt Geologisk Interesseområde

Klippeløkken Stenbrud er udpeget til National Geologisk Interesseområde 197a.

Klippeløkken Bruddet er en værdifuld lokalitet, hvor det er muligt detaljeret at studere Rønne Granitten og dens pegmatitiske og aplitiske årer. Så længe brydningen fortsætter, vil der hele tiden fremkomme friske flader i Rønne Granitten.

Fredninger

Der er ingen fredede fortidsminder eller andre fredninger i nærheden af det ansøgte område. Det nærmeste fredede område er kirkefredningen omkring Knuds Kirke, som ligger godt 900 m. fra det ansøgte område og derfor ikke vurderes at blive påvirket af aktiviteten i stenbruddet.

Offentliggørelse

Denne afgørelse samt ansøgningen, kortbilag, m.v. kan findes på Bornholms Regionskommunes hjemmeside under: BRK > Indflydelse & Politik > Høringer > klippeløkken Stenbrud eller ved henvendelse til Bornholms Regionskommune, Teknik & Miljø. Afgørelsen vil også være at finde under Nyheder i perioden indtil klagefristen udløber.

Klagevejledning

Fristen for at klage er 4 uger fra den dato, tilladelsen offentliggøres på regionskommunens hjemmeside. Tilladelsen er offentliggjort den 27. november 2015.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, skal du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på WWW.borger.dk og ww.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 500 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Du får gebyret tilbagebetalt i følgende situationer:

- Hvis din klage bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet.
- Hvis du ikke er klageberettiget.
- Hvis Natur- og Miljøklagenævnet ikke har kompetence til at behandle din klage.
- Hvis du får helt eller delvist medhold i klagen.
- Hvis du trækker din klage tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil du som udgangspunkt også få gebyret tilbage.

Natur- og Miljøklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Du kan læse mere om hvordan du klager, samt hvordan du evt. kan blive fritaget fra at bruge Klageportalen på <http://nmkn.dk/klage/hvordan-klager-du/>

Afgørelsen om at det ansøgte ikke er VVM-pligtigt er en del af tilladelsen til råstofindvinding og offentliggøres sammen med denne på Bornholms Regionskommunes hjemmeside. På hjemmesiden kan bl.a. også findes det anmeldeskema (i henhold til VVM bekendtgørelsens § 2), som virksomheden har tilsendt sammen med ansøgningen. Derudover tilsendes råstoffor tilladelsen pr. e-mail til ansøger/indvinder, lodsejer og Skat.

Med venlig hilsen

Sigrid Hedegaard Laursen
Geolog

Dir. tlf.: 5692 2066

E-mail: Sigrid.hedegaard.Laursen@brk.dk

Kolofon: Bornholms Regionskommune, november 2015
Udarbejdet af: Teknik & Miljø, afdelingen for Natur & Miljø
Journalnummer: 01.09.00.P19-0046
Sagsbehandler: Sigrid Hedegaard Laursen
Bilag & Tekst: Natur & Miljø og Bo Kristensen (konsulent).